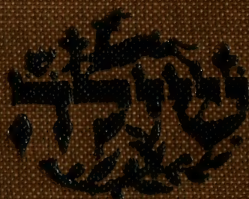

בגשתו עמי

ב

צבי שרמשיץ

Brandeis University

Waltham, Massachusetts

Schaff, 1881, Leipzig, 1881

Bi-leshon rami.

בִּלְשׁוֹן עַמִּי

סֵפֶר מִקְרָא לְשַׁנַּת הַלְמוּד הַשְּׁנִיָּה
הַכְּנֵה לְלִמּוּד הַתּוֹרָה.

מֵאֵת

צְבִי שֶׁרֶפְשֵׁמִיין

מְצִיר עַל יְדֵי שׁ. רֶסְקִין

חֶלֶק שְׁנִי

PJ4569

S353

v. 2

Copyright by

ZEVI SCHARFSTEIN

Printed in the United States of America

ת כ ו

1	באביב (שיר) נח פינס
3	הנער והצפור ש. בן-ציון
5	הפרדה (שיר) י. קצנלסון
7	פנינים י. שטוינברג
9	היש בעוללי (שיר) בואליק
10	על ערמות החול י. שטוינברג
12	העור והנער ש. בן-ציון
14	נשמת אם (שיר) י. כהן
15	חבר חדש י. שטוינברג
18	כנראה רחוקה אמריקה! הדבור העברי
20	געגועים י. שטוינברג
22	גדייגדיי (שיר) בואליק
24	ל"ג בעומר נ. לוויין
26	ל"ג בעומר (שיר) ש. ל. גורדון
27	כח הזכרון שפת ילדים
28	פת לחם שפת ילדים
30	המנגינה צ. שרפשטויין
32	ירק לשבועות (שיר) י. פיצמן
34	המלבוש החדש י. שטוינברג
36	דבדבנים (שיר) ז. שניאור
37	הצדיק והשודדים
40	צאו והתמחו (שיר) ש. משרניחובסקי
40	קיץ
41	שבת במדבר ק. שולמן
43	תשעה באב
44	שעורי חנם "החיים והטבע"
46	הסנונית (שיר) נ. פינס
48	ברכת השנה
49	ראש השנה ויום הכפורים
50	הקציר
50	סכות
51	נוי סכה ש. משרניחובסקי
52	הילקוט
1-53	פרוודור לתורה

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Boston Library Consortium Member Libraries

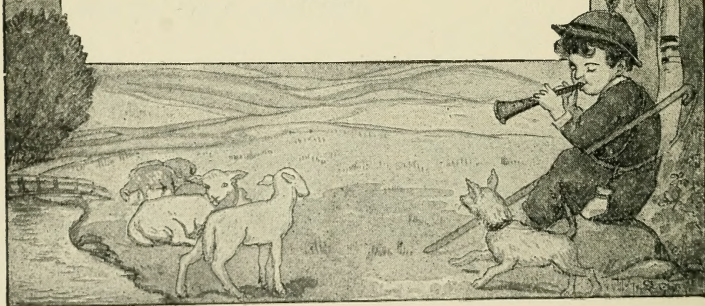

בְּאֵרֵב.

חֲלָפָה, חֲלָפָה עֵת הַסֶּתֶם
וְלֵאֲרִצְנוּ אָבוֹב שָׁב;
אִין עוֹד חֲשָׁה, אִין עוֹד קָר—
שָׁמֶשׁ אָבוֹב מִפִּיץ אוֹר.

שָׁמֶשׁ אָבוֹב מִפִּיץ אוֹר,
מִצְלָצֵל סָבוֹב קוֹל הַדְּרוֹר,
וּבְכַר בֵּין פְּרִחֵיחֵן,
שָׁשִׁים רָצִים עֲדָרֵי צֵאן.

מִיֹּדֵץ צִיֵּץ

ב ל ש ו ן ע מ י
שְׁשִׁים רָצִים עֲדָרֵי צֶאֱן
לְחֵלִיל רוּעַם הַקָּטָן,
וּבְגִיל קוֹרָאִים זֶה לָזֶה:
שְׁלוֹם אָבִיב! מְה־מְה־מָּה!

צֶאֱן גַם בְּנֵי חוּץ לְעִיר!
רוּצָה, רוּצָה, וְמָרוּ שִׁיר! —
עֵת לִכְלֹ: יֵשׁ עֵת לְלִמּוּד!
עֵתָה תוּכְלוּ מְעַט לְרַקֵּד!

בְּאוֹרֵים

חֵלְפָה עֲבָרָה. דְּרוֹר swallow כֶּר כְּבֶר meadow שְׁשִׁים שְׁמַחִים.

חֵלִיל flute גִּיל שְׂמָחָה. רוּצָה קִפְצוֹ.

הנער והצפור

יָלַד אֶחָד אֲדָמוּנִי וַיִּבְהַמְרָאָה וַיִּשְׁמוּ אֶלְיִשָׁע
הַלֵּךְ פַּעַם בְּבִקְרָר לְבֵית הַסֵּפֶר וְעָבַר עַל יַד גֶּן
אֶחָד. אֶלְיִשָׁע רָאָה בְּגֵן צִפְרִים מְעוֹפְפוֹת עַל עֲנָפֵי
הָעֵצִים וּמְצַפְצְפוֹת. קָנָא אֶלְיִשָׁע בַּצִּפְרִים וְאָמַר:
מָה טוֹב לְצִפְרִים, כָּל הַיּוֹם הֵן מְעוֹפְפוֹת בְּגֵן, וְאֵינֶן
כְּלוֹאוֹת בְּבֵית הַסֵּפֶר, וְעָלִי לְשִׁבְתָּ בְּבֵית הַסֵּפֶר
שָׁעוֹת רַבּוֹת וְלִלְמַד, וְלָמָּה לִּי כָּל הַלְמוּדִים הַהֵם?
הַשְּׁלִיךְ אֶלְיִשָׁע אֶת סִפְרָיו וּמְהַבְרוֹתָיו אֶרְצָה
וְקָרָא: סוּרוּ מִמְּנִי סִפְרִים וּמְהַבְרוֹת! לֹא אֶלֶךְ עוֹד
לְבֵית הַסֵּפֶר, כִּי בַּהּ בְּגֵן אֲשַׁחֲקֶה.

שָׁמַע אֶלְיִשָׁע שֶׁצְפוּר אַחַת אוֹמְרָת: הַבְּרוֹתֵי
טַפֵּשׁ גְּדוֹל כָּא לִנְיָ!

— טַפֵּשׁ! טַפֵּשׁ! טַפֵּשׁ! — קָרָאוּ כָּל הַצִּפְרִים.

כָּעַם אֶלְיִשָׁע וְאָמַר: וּבְמָה הִנְנִי טַפֵּשׁ?

עֲנָתָה הַצְפוּר: כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ מָה שֶׁצְפוּר קְטַמָּה

יודעת.

ב ל ש ו ן ע מ י

— וְמָה אַתָּה יוֹדַעַת יוֹתֵר מִמֶּנִּי? — שָׁאֵל אֱלִישָׁע.
אָמְרָה הַצִּפּוֹר: אֲנִי יוֹדַעַת לְבָנוֹת לִי קֵן עַל
עַנְפֵי הָעֵצִים לְגוֹר בּוֹ, — הֲגַם אַתָּה יוֹדַעַת לְבָנוֹת לְךָ
בַּיִת? אֲנִי יוֹדַעַת לְמַצֵּא לִי אֶכֶל — וְאַתָּה, אִם לֹא
תִתֵּן לְךָ אֹמֶד, מֵאִין תִּתְּקַח? אֲנִי יוֹדַעַת לְשִׁיר שִׁירִים
נְפִים — וְאַתָּה, כַּמָּה שִׁירִים תִּדַּע עַל פֶּה?
— אֶכֶל כַּאֲשֶׁר אֶלְמַד, — עָנָה אֱלִישָׁע — אַדַּע
הֲרֵבָה יוֹתֵר מִמֶּךָ.
— כַּאֲשֶׁר תִּלְמַד! — עָנְתָה הַצִּפּוֹר — וּמְדוּעַ אֵינְךָ
הוֹלֵךְ לְלַמֵּד?
הֲרִים אֱלִישָׁע אֶת יַלְקוּטָיו מִן הָאָרֶץ וּרָץ אֶל
בַּיִת הַסֶּפֶר.

לֹא יִנְעָמִי וּמַצְאָתִי — אֵל תִּמְאֹמֶן, יִנְעָמִי וּמַצְאָתִי — תִּמְאֹמֶן.

ב א ו ר י ם

אֲדַמּוּנִי בַעַל שַׁעַר אָדָם. קִנְאָה, קִנְיָה to envy כְּלוּאוֹת סְגוּרוֹת.
לְגוֹר to dwell

ש א ל ו ת

מָה רָאָה אֱלִישָׁע בְּנֵן? מְדוּעַ קִנְיָה בַּצִּפְרִים? מָה עָשָׂה
בְּסִפְרָיו וּבְמִתְחַבְרוֹתָיו? מָה עָשָׂו הַצִּפְרִים? מְדוּעַ קָרָאוּ לוֹ
טַפֵּשׁ? מָה יוֹדַעַת הַצִּפּוֹר לַעֲשׂוֹת? מֵאִין הִיא יוֹדַעַת זֹאת? מִי
לְמַד אוֹתָהּ? מָה לְמַד אֱלִישָׁע מִן הַצִּפְרִים?

ב ל ש ו ן ע מ י

ה פ ר ר ה

חֲמִשׁ שָׁנִים עָבְרוּ עַל דָּן

עָבְרוּ בְּרִקּוּדִים;

בְּטַל יָשַׁב כָּל הַנְּמִים.

חֲפָשִׁי מִלְּמוּדִים.

חַי לְדָן שְׁלֹשָׁה רַעִים:

נִבְחַן שְׁבַמְלוּנָה.

חֲתוּל שְׁחוּר, רַף וְנִתְמָד,

וּבְשׁוּבָךְ — יוֹנָה.

חֲמִשׁ שָׁנִים — וּבְשִׁשִׁית

נִכְנַם אֶל הַחֲצָרָה,

עָמַד בֵּין שְׁלֹשֶׁת רַעֲיוֹ

וְנָאֵם נָאֵם קָצָר:

ב ל ש ו ן ע מ

הָיָו שָׁלוֹם, רַעִים טוֹבִים,

עֵת בְּטָלָה חֲלָפָה.

שָׁלוֹם, נִבְחָן! שָׁלוֹם, שְׁחוֹר!

שָׁלוֹם, יוֹנָה יָפָה!

אֶל בֵּית הַסֵּפֶר אֶלְכָה לִי,

שָׁם יִלְמְדוּנִי דַע;

חֲבוּ, בְּכִלוֹת הַלְמוּדִים

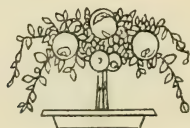
שׁוּב וַחֲדוּ נִשְׁתַּעֲשַׁע.

בְּאוּרִים

בְּטָל פְּלִי עֲבוּדָה. נִבְחָן פֶּלֶב נֹבֵת. מְלוֹנָה סִכָּה קִטְנָה שְׁבָה לֹא

הַפֶּלֶב. שֶׁבֶד קֹן הַיּוֹנָה. יוֹנָה dove נְחֻמָּד lovely דַע דַעַת. נָאָם

דַרְשָׁה speech

פְּנִינִים

גְּדִי הַקָּטָן שָׁמַע, כִּי לִילָה לִילָה יוֹרֵד מַל וּבִבְקָר
יוֹצֵא הַשֶּׁמֶשׁ וּבּוֹלַע אוֹתוֹ. אֵךְ הוּא לֹא רָאָה עוֹד
לֹא אֵת הַמַּל וְלֹא אֵת שֶׁמֶשׁ הַבְּקָר הַשּׁוֹתָה מַל.
חָפֵץ גְּדִי מְאֹד לְרֹאוֹתָם.

אָבֵל אָבִיו אָמַר לוֹ: אֵת הַמַּל יִרְאֶה הַנַּעַר
הַמְשֻׁכִּים לָקוּם, עִם צֵאת הַשַּׁחַר לִפְנֵי צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ.
קָם גְּדִי בִבְקָר הַשָּׁבָם, מֵהָר וְרָץ אֶל הַגֶּן אֲשֶׁר
מֵאַחֲרֵי הַבַּיִת, הִבִּיט מִסְבִּיב וְהִנֵּה דְמָמָה, יַעַל
הַפְּרָחִים אֲשֶׁר בֵּינָן פְּנִינִים נוֹצְצִים.

— אָבֵא! רָאָה! פְּנִינִים!

— וְהוּא הַמַּל — אָמַר לוֹ אָבִיו.

— מַל?! לֹא, הִכִּי אֵינְךָ רוֹאֶה? פְּנִינִים!

דִּבֶּר גְּדִי עִם אָבִיו עַל אֲדוֹת הַפְּנִינִים וְהִנֵּה

בלשון עמי

צִיף... צִיף... צִיף... צִפְרִים רבות מְצַפְצְפוֹת. הסב
גְּדִי אֶת פְּנֵי לְמִזְרַח וְהִנֵּה אֵשׁ אֲדָמָה עַל פְּנֵי רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וּמִשָּׁם עוֹלָה הַשָּׁמֶשׁ.

אֲחֵרֵי רְנָעִים אֲחֵדִים הֵסֵב פְּנֵי אֵל הַפְּרָחִים—
וְאִין הַפְּנִינִים הַנוֹצְצִים.

— מִי נָגַב אֶת הַפְּנִינִים? — הַתְּפִלָּא הַקָּמִין.

בְּאוּרִים

בּוֹלַעַ, בּוֹלַעַ to swallow. דְּמָמָה אִין קוֹל. פְּנִינִים pearles

שְׂאֵלוֹת

מְתִי יוֹרֵד הַטַּל? עַל מָה נִרְאָה הַטַּל? מְתִי אֶפְשָׁר
לְרֹאוֹת אֶת הַטַּל? מְתִי קָם גְּדִי? מֵדוּעַ חָשַׁב כִּי טָפוֹת הַטַּל
הֵן פְּנִינִים? מְתִי נֶעְלְמוּ הַפְּנִינִים?

היֵש בְּעוֹלָלִי?

וְרֵאוּנָא חֲזַן שְׁפָתַי	היֵש בְּעוֹלָלִי?
וְחֻכְמָתוֹ הָרַבָּה,	היֵש בְּגוֹוְלִי?
בְּצַפְצָפוֹ "אָמָא"	מִי יִתֵּן, וּבְכִנּוּי
וּבְמִלְלוֹ "אָבָא"	בֶּן יָאִיר מְזֻלִי!
היֵש בְּעוֹלָלִי?	הַבֵּיטוּ וְרֵאוּנָא
היֵש בְּאַפְרוּחֵי?	אֶת בְּנֵי בְּהֶדְרוֹ:
אֲשֶׁרֵי שְׁבָנֵי הוּא	לְבָשָׁרוֹ בְּתַנְת
וְאִמּוֹ אֲנֹכִי!	וְעֵנֵק לְצַנְאָרוֹ.

ח. נ. בִּיאֲלִיק.

בְּאִוְרִים

עוֹלָל תִּינוּק, יֶלֶד קָטָן, גּוֹזֵל אֶפְרַח, בְּדַעוּפָּה, בְּהֶדְרוֹ בְּיַפְיוֹ, עֵנֵק
תְּכַשִּׁיט עַל הַצַּנְאָר, שְׂרִשְׁרֶת. אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁר הוּא לִי.

על ערמת החול

א.

הי שני אחים, אמנון ויעקב. הבכור הנה בן
ישש, ויעקב הצעיר בן חמש שנים. התחיל אמנון
ללמד בבית הספר. בא לביתו וקרא לאחיו
בשמחה: "יודע אפה, יעקב? יודע אני לכתב: גדי!"
— גדי? — התפלא הקטן — אפה יודע לכתב:
גדי?

קנא יעקב באחיו והפציר בו שילמד גם אותו
לכתב גדי. ישב אמנון — ולמד את אחיו לכתב:
ג, אחר: ד, ואחר: י.

כתב יעקב את האותיות וקרא: גדי. הביט אל
אחיו בשמחה ואמר:

— אני, אני בעצמי כתבתי: גדי!

רץ יעקב אל חבריו שישיבו ושחקו על ערמת
סחול בתצר וקרא: יודעים אתם, חברים? אני

יודע לכתב: גדי! כתב לפניכם באצבע על החול
באותיות גדולות: גדי.

לא האמינו חבריו הקטנים שזה הוא גדי.
ישב יעקב ביניהם ולמד גם אותם לכתב: ג, אחר:
ד, ואחר: י. כתבו גם הם באצבעותיהם על החול
וקראו בשמחה: גדי.

למחר השכים יעקב המורה הקטן לבית ספרו
שעל ערמת החול ללמד את תלמידיו לכתב:
גדי. רץ לקראתו תלמיד אחר וקרא:

— יעקב, אני יודע לכתב: דג!

— ואני יודע לכתב זר! — קרא אחר.

— ואני אכתב לפניכם דיג — קרא שלישי.

— ואני — "גי" — קרא רביעי.

— ואני — "די" — קרא חמישי.

נעשה המורה תלמיד ותלמידיו נעשו מורים
נדחקו כלם אל ערמת החול וכתבו כל אחד את

ב ל ש ו ן ע מ י

המלה אשר מצא בשלש האותיות שלמד אותם
יעקב לכתב. באחרונה נגש הקטן שביניהם ורשם
באצבעו מתחת את שמו: "גֵר".

ב א ו ר י ם

הפציר בפש הרבה. ערמה pile דיג fisherman חול sand
רשם כתב. נדחקו נאספו למקום אחד ודחקו זה את זה.

ה ע נ ו ר ו ה נ ע ר

רבי לוי הנה איש זקן מאד, עיניו כהו ולא יכל
לראות, והנה הולך ומגישש במקלו. פעם, כאשר
הלך ברחוב, נכשל בעץ, ולא ידע אנה יפנה. ראה
אותו גער אחר, נגש אליו ואמר: "הגד לאן אתה
הולך, זקן? — ואוליך אותך!"

— להתפלל אני הולך — אמר רבי לוי — אם
רוצה אתה, בני, הוליכני לבית-תפלה.

— הגני ואליכך — אמר הנער — הן גם אני הולך
שמה לאמר "קדיש".

ב ל ש ו ן ע מ י

הִלְכוּ שְׁנֵיהֶם בַּדֶּקֶד, שָׁאל הַעוֹר אֶת הַנַּעַר:
— הֲנִתּוֹם אִתָּהּ?

— בָּן, יִתּוֹם אָנִי, — עָנָה הַנַּעַר — אֲמִי מָתָה עָלַי
לִפְנֵי חֵדֶשׁ יָמִים וְגַם אָב אִין לִי.

בָּאוּ לְבֵית הַתְּפִלָּה. עָמַד הַנַּעַר עַל יַד רַבִּי גְלוּי
וְהַתְּפִלָּל. אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה אָמַר הַתּוֹקֵן הַעוֹר לַנַּעַר
הֲנִתּוֹם: שָׁמַעֲנִי בְּנִי, לֵךְ אִין אָב וְאִם, וְלִי אִין עֵינַיִם:
הֲחִפֵּץ אִתָּהּ שְׂאֵהֶיָהּ אָנִי לֵךְ לְאָב וְאִתָּהּ לִי לְעֵינַיִם?
דְּמַעוֹת נִרְאוּ בְּעֵינֵי הַנִּתּוֹם וְעָנָה: בֶּן...

מֵאֲזוּ נָרַח הַנַּעַר בְּבֵית הַעוֹר: רַבִּי גְלוּי נָתַן לַנַּעַר
מְזוֹנוֹת וְלָמַד אוֹתוֹ תּוֹרָה, וְהַנַּעַר הוֹלִיךְ אֶת רַבִּי
גְלוּי בַּחֲיוּצוֹת.

טובים השנים מן האחד.

בְּאִוְרִים

כָּהוּ, כָּהָה dark נכָּשַׁל, הִכְשַׁל to stumble מְגִשְׁשׁ, גִּשְׁשׁ

מְזוֹנוֹת אֶכָּל to grope

ב ל ש ו ן ע מ י שְׁאֵלוֹת

הִתְהַיְתָה רַבִּי לְוֵי עֹנֵר מְלַדָּה? מְתֵי כָּהוּ עֵינָיו? מַה קָּרָה לוֹ
בַּדְרֹךְ? מִי פָּגַשׁ בוֹ? הִתְהַיְתָה הַנְּעָר מִזֶּבֶל־לֵב? מַה הַמַּעֲשֵׂה הַמּוֹבֵן
אֲשֶׁר עָשָׂה? לָאֵן הוֹלִיךְ אֶת רַבִּי לְוֵי? מַה עָשָׂה הַנְּעָר בְּבֵית
הַתְּפִלָּה? הִתְקַלַּף הַנְּעָר יוֹם יוֹם לְבֵית הַתְּפִלָּה? לָמָּה? מְתֵי
אוֹמְרִים קַדִּישׁ? מִי לָקַח אֶת הַיְתוֹם אֶל בֵּיתוֹ? מַה הַגְּמוּלָה
שֶׁגָּמַל הַנְּעָר לְזָנוֹן?

נְשֻׁמַת אִם

<p>אָמְרָה לִי: הֲרֹגֵע נָא בֵּן לִי יִקְרֶה, תְּמִיד; עוֹד נְשֻׁמַתִּי, דַּע לָךְ, מְלֻנָּה אוֹתָךְ תְּמִיד.</p> <p>לוֹ גַם אִתָּה, אִתָּה, בְּנִי, לְבִי, אִישׁוֹן עֵינָי! אִחַת זֹאת לוֹ תַעֲשֶׂה לִי: תְּמִיד תְּזַכְּרֵנִי!</p>	<p>נִרְאָתָה הוֹרְתִי לִי, נִרְאָתָה בְּחִלּוּמַי; תִּבְרָקָה לִי וְנִשְׁקָה לִי: "שְׁלוֹם לָךְ, יְתוּמָי!"</p> <p>דְּמַעוֹתַינִי נָזְלוּ דָם, מִחֲתָה דְּמַעֲתָה, דְּמַעֵי מִחֲתָה, וּבְחָם אִמְצָתָנִי לְלִבְתָּה.</p>
--	--

בְּאוּרִים

הוֹרְתִי אִמִּי נָזְלוּ, נָזַל to drop מְחַתָּה, מָחָה to wipe
אִמְצָתָנִי, אִמְצָתָנִי תִּבְרָקָה תְּמִיד נְזַכְּרֵנִי מְלֻנָּה, לְוֵיָהּ to escort
pupil of the eye

חֵבֶר חֶדֶשׁ

בְּשַׁעַת הַלְמוּד בְּבֵית-הַסֵּפֶר קָם נֶעֶר אֶחָד וְאָמַר אֶל
הַמוֹרֶה: מוֹרֶה! נֶעֶר אֶחָד מֵצִיץ בַּחֲלוֹן.

— בֶּן, בֶּן! — עָנָו אֶחָדָיו שָׁאֵר הַתְּלָמִידִים — פַּעַם בְּפַעַם
מֵצִיץ אֵלָינוּ נֶעֶר בַּחֲלוֹן הַזֶּה.

הַמוֹרֶה הִבִּיט אֶל הַחֲלוֹן — וּבְרָגַע הַחַוּא נִרְאוּ גַם פָּנָיו
הַנֶּעֶר הַמֵּצִיץ מִשָּׁם פָּנִימָה. נִפְגְּשׁוּ מִבְּמִיָּהֶם, וּמִיָּד נֶעְלְמוּ פָּנָיו
הַנֶּעֶר וְלֹא נִרְאוּ עוֹד בַּחֲלוֹן.

בְּכִלּוֹת הַשַּׁעוֹר יָצְאוּ הַתְּלָמִידִים לְשַׁחַק בְּחֻצָּה, וְהַמוֹרֶה
עִמָּהֶם. וְעוֹד הַפַּעַם נִרְאָה הַנֶּעֶר עוֹמֵד וּמֵצִיץ אֶלֵיהֶם מִשֹּׁכֶת
הַגֵּדֶר, וְהוּא שֹׁחֲרָחַר וַיִּפֶּה עֵינָיו וּשְׁעָרוֹ תְּלַמְלִים, אֵךְ בְּנִדְּוֹ
יִשְׁנִים וּבְלִוְיִים. נִגַּשׁ אֵלָיו הַמוֹרֶה — נִסּוּג הַנֶּעֶר לְאַחֹר וְחָפֵץ
לְבָרֵחַ. קָרָא לוֹ הַמוֹרֶה וְאָמַר: אֵל תִּירָא, נֶעֶר, גֵּשׁ הִנֵּה...
הַלּוֹמֵד אֶתָּה?

— לֹא — עָנָה הַנֶּעֶר מְבֻיָּשׁ.

— הַיֵּשׁ לְךָ אָב וְאִם?

— אָבָא מֵת.

— וְאִמָּא מָה הִיא עוֹשָׂה?

ב ל ש ו ן ע מ י

— היא עובדת בבית-חרשת... בבית היתומים אין מקום
עוד — ולא קבלוני.

— ואתה רוצה ללמוד לדעת עברית?

— כן... ככה לא טוב, אני קורא את ה"קדיש" מתוך
פתקה בתוכה באותיות אנגליות... אני עברי ואני חשך לדעת
עברית...

— מה שמך?

— ישראל.

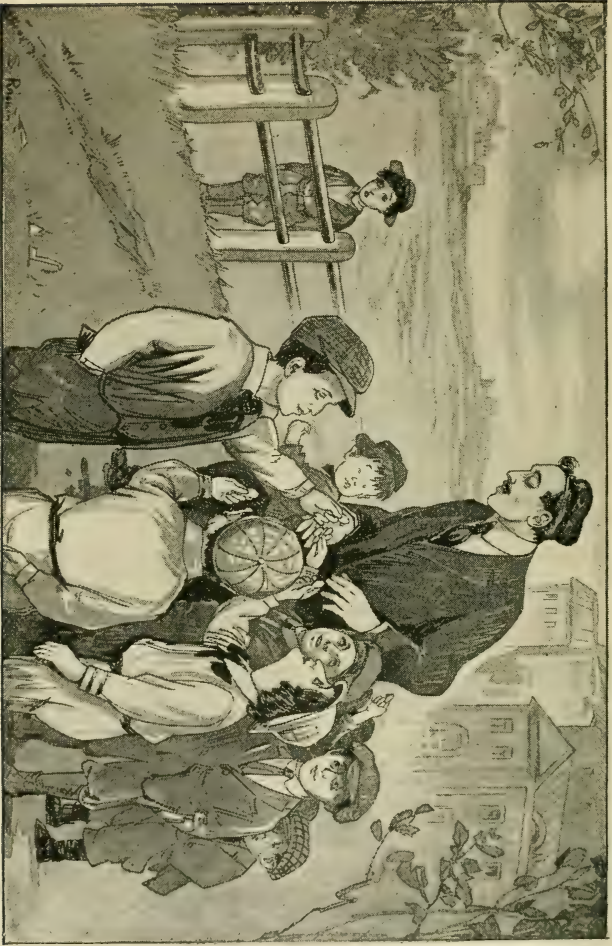
אמר לו המורה: לך, ישראל, אמור לאמך שתתן לך
ששים אגורות לקנות ספרים ומחברות ותבא ללמוד אצלנו.
נשא הנער את רגליו ורץ בשמחה להגיד לאמו, אף
מיד עמד והציע לאחוריו בבושה...

— הרוצה אתה לאמר דבר? — שאלהו המורה.

הנער שב ואמר: אחותי חולה ואמא מוציאה עליה כל
כסף משכרתי... אין כסף לאמא...

— מה נעשה לנער הזה? — אמר המורה למלמדים
הסובבים אותו.

נגש חנו, הגדול במלמדים, ואמר: רבי, אנתנו נקנה לו
ספרים ומחברות.

בל שוֹן ע מ י

— זאת היא עצה טובה — הסכים המורה.

— נערים! — קרא חנן לחבריו — למי כסף?

התחילו כל המלמידים למשש בכיסיהם ולדחק את עצמם אל המורה: זה נותן אגורה וזה שמים, או יותר — ובן-רגע נמלאה כף-ידו של המורה מטבעות.

מנה אותן המורה והוסיף עליהן משלו, מסר את הכסף לחנן ואמר: המתחיל במצנה — אומרים לו: גמור! אחר הקמוד תלך עם ישראל אל בית מסחר הספרים ותקנה לו את כל צרכי הקמוד. — ופנה אל הנער ואמר לו:

— אני מקנה, ישראל, כי תהיה תלמיד טוב.

ברגע שהוא נשמע קול הפעמון המצלצל, עמד ישראל בשורת המלמידים, והכל נכנסו לבית-הספר בשמחה ובסדר יחד עם החבר החדש. הכל הרגישו שדבר טוב נעשה בשעה זו.

באורים

מציע, הצץ מִבֵּט look שִׁבְכָה net נָדַר fence
תלמלים curls בלויים worn out מְבִישׁ ashamed בית-חרשת
מִשְׁבָּרֵת earning הסכים, הסכם to agree מטבע coin
משש נִשֵּׁש הרגישו, הרגיש to feel

בְּנֵי רָאָה, רְחוּקָה אִמְרִיקָה!

מִשָּׁה נֶעוֹר מִשְׁנָתוֹ, קָם מִמִּטָּתוֹ וְהִלֵּךְ לוֹ אֶל
מִטַּת אָבִיו לְשֹׁכֵב שָׁם מְעַט, כְּמוֹ שֶׁהָיָה רְגִיל
לַעֲשׂוֹת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. הָאָב הָיָה מְסַפֵּר לְמִשָּׁה
בְּבִקְרָר בְּבִקְרָר סִפּוּרִים נְפִים, וְהַסִּפּוּרִים מְשֻׁכּוֹ אֶת
לְבוֹ מְאֹד. אֵךְ הַפֶּעַם לֹא מָצָא אֶת אָבִיו בְּמִטָּה.

— אֵיךְ אָבִיא? — שָׁאַל אֶת אִמּוֹ בְּתִמְחוּן.

— אָבִיא הֲלֹא נָסַע אֶתְמוֹל! — עָנְתָה הָאִם.

— לָאֵן?

— הֲלֹא הִגִּיד לְךָ, כִּי הוּא נוֹסֵעַ לְאִמְרִיקָה.

— וּמִדּוּעַ לֹא שָׁב עוֹד? הֲלֹא הַבְּטִיחַ לְשׁוּב

מְהֵרָה!

— עוֹד מְעַט וַיֵּשׁוּב, בְּנִי, וְנָם מִתְּנוּת וּמִמִּתְקִים

יָבִיא.

— מִתְּנוּת וּמִמִּתְקִים יָבִיא אָבִיא, טוֹב! מִתִּי?

מְחָר, אָמֵא?

ב ל ש ו ן ע מ י

— אַפְּשֶׁר מְחַר — עֲנֵתָה הָאֵם בְּקוֹל מְלֵא הַמְּלָה
וְעֵצָב, וְדַמְעָה אַחַר דַּמְעָה הַתְּנַלְגָּלוּ עַל לְחֵיטָה.

— לָמָּה אֶת בּוֹכָה, אִמָּא?

— אִין דְּבַר, חֲבִיבִי, אִינְנִי בּוֹכָה — עֲנֵתָה הָאֵם
וְנִשְׁקָה לוֹ עַל רֵאשׁוֹ.

שִׂיחוֹת בְּאֵלָה הָיוּ חוֹזְרוֹת וְנִשְׁנוֹת בֵּין מֹשֶׁה
וְאִמּוֹ מִדֵּי בְּקָר יָמִים רַבִּים.

— אָבֵל מִדּוּעַ לֹא שָׁב עוֹד אֲבָא? — הִצְטָעַר
מֹשֶׁה.

— בְּנִרְאָה רְחוּקָה אֲמַרְיָקָה!... — הִחְלִיט מֹשֶׁה
בְּלֵב כּוֹאֵב מְרֹב וְעֵנוּעִים עַל אָבִיו.

ב א ו ר י ם

רְגִיל used to מְשַׁכּוֹ אֶת לְבוֹ interested him תְּמַהוֹן
wonder חֲמָלָה pity שִׂיחָה conversation הִחְלִיט he decided
וְעֵנוּעִים longing

נ ע ג ו ע י ם

הוֹרֵי גַחֹם נָסְעוּ לְעִיר רְחוֹקָה לְרֹאוֹת שֵׁם אֶת
 קְרוֹבֵיהֶם. הִתְמַהֵּמְהוּ שֵׁם וּמִן רֶב וְגַחֹם וְאֶחֱיוֹתָיו
 נִשְׁאַרוּ בְּבֵית סִבְתָּם. שְׁאַלוּ הַיְלָדִים אֶת סִבְתָּם
 בְּכָל יוֹם: סִבְתָּהּ, מָתִי יָבֹאוּ אָבִא וְאִמָּא? נֶאֱנָחָה
 הַסִּבְתָּה וְאִמָּרָה: "אֵינִי יוֹדַעַת, בְּנִי, מָתִי יָשׁוּבוּ".

אָמְרוּ הַיְלָדִים זֶה לָזֶה: "בֹּאוּ וְנִפְּיֵל גּוֹרֵל, מָתִי
 יָבֹאוּ אָבִא וְאִמָּא?"

לָקַח גַּחֹם סֵפֶר וּפָתַח אוֹתוֹ. נִמְצְאָה הָאוֹת
 הֶרְאֵשׁוּנָה שֶׁל הַצַּד הַנִּפְתָּח "מ".

— מָחָר, מָחָר יָבֹאוּ אָבִא וְאִמָּא! — קָרְאוּ הַיְלָדִים
 בְּשִׂמְחָה.

אֵךְ דְּבוֹרָה הַקְּטָנָה פָּתְחָה לְשֵׁנִית אֶת הַסֵּפֶר
 וְנִמְצְאָה אֶצְלָהּ הָאוֹת הֶרְאֵשׁוּנָה "ש". נֶאֱנָחָה דְבוֹרָה
 וְאִמָּרָה: לֹא מָחָר, כִּי אִם שָׁבוּעַ; מִקֵּץ שָׁבוּעַ יָבֹאוּ
 הוֹרֵינוּ.

ב ר ש ו ן ע מ י

עֵבֶר יוֹם מְחַרְתָּ, כָּל הַשָּׁבוּעַ עֵבֶר, וְהַהוֹרִים לֹא
שָׁבוּ. יָשְׁבוּ הַיְלָדִים עֲצָבִים. וּבְכִקָּר אָחָד הַקִּיץ
נְחוּם מִשָּׁנָתוֹ וְהָעִיר אֶת אָחִיו וְאֶחָיוֹתָיו:

— רְאִיתִי אֶת אָבָא וְאִמָּא!

— אַיִה? אֵיפֹה? — קָרְאוּ בְּכֶם.

— זֶה עֵתָה, בְּחֵלוּם.

— בְּחֵלוּם? וְלֹא שָׁאַלְתָּ אוֹתָם, מָתִי יָבֵאוּ?

כַּפַּף נְחוּם אֶת רֵאשׁוֹ וְאָמַר: שָׁכַחְתִּי לְשֵׂאוֹל.

כַּעֲסוּ עָלָיו הַיְלָדִים. מָה עָשָׂה? עָלָה עַל מִשְׁכְּבוֹ,

עָצַם אֶת עֵינָיו וְאָמַר: אִישׁן וְאַרְאֶה עוֹד הַפֶּעַם אֶת

אָבָא וְאֶת אִמָּא, וְלֹא אֲרַפֶּה מֵהֶם עַד שְׁיִגִּידוּ לִי

מָתִי יָבֵאוּ.

בְּאוֹרִים

longing הוֹרִים אָב וְאִם קְרוֹבִים relatives נַעֲנוּעִים

הַתְּמַהְמָה to stay long, to delay סְבָה grandmother נְאֻנָּחָה,

הָאֻנַּח to sigh הַפֶּל גּוֹרֵל to throw a lot קָן end כַּפַּף, כַּפַּף

to bend

ב ל ש ו ן ע מ י

שְׁאֵלוֹת

לָאֵן נִסְעוּ הוֹרֵי הַיְלָדִים ? כִּמָּה זְמַן הָיוּ שָׁם ? אֵיפֹה הָיוּ
הַיְלָדִים ? הַנְּעִים הָיָה לָהֶם, מִכְּלֵי רְאוּת אֶת אֲבוֹתָם וְאִמָּם ?
מָה תִּפְצוּ לְדַעַת ? מָה עָשׂוּ לְמַעַן דַּעַת מְתֵי יְשׁוּבוּ הוֹרֵיהֶם ?
מְתֵי רָאָה נְחוּם אֶת הוֹרָיו ? מָה הוּא הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁכַח
לְשְׂאוֹל אוֹתָם ? מָה עָשָׂה לְמַעַן שְׂאוֹל אוֹתָם ? הַאֲפֹשֶׁר לְרְאוּת
בְּחֵלוֹם אֶת אֲשֶׁר נִחְפֵץ וּמְתֵי אֲשֶׁר נִחְפֵץ ?

גְּדִי-גְּדִי

אָבָא שָׁב מִן הַיְרִיד
קָנָה חֶבֶר לִי וַיְדִיד,
וְאִמְרָתָם: מִי וְמִי ?
גְּדִי בְּנֵעִים, גְּדִי-גְּדִי!

גְּדִי קָטָן, גְּדִי רַךְ,
וּמִשְׁלַג עוֹרוֹ צַח,
בָּא וַיִּתֵּן עֵינָיו בִּי,
גְּדִי-גְּדִי, גְּדִי-גְּדִי!

ב ל ש ו ן ע מ י

גַּר הַגֵּרִי, מִמְרַחֵק בָּא,

בָּא מֵאוֹפִיר אוֹ מִשָּׂבָא,

גַּר וְקָטָן, וְאֲנִי

מָה אֶרְחַמְדָּ, גַּד־גֵּרִי!

בָּאָה נִכְרַת שְׁנֵינוּ בְּרִית,

אִתָּה תִּהְיֶה לִי עֲמִית,

נִשָּׂא וְשָׁקָה לִי, לֶכֶת אֶת פִּי,

גַּד־יִי־גֵרִי, גַּד־גֵּרִי!

וּבְצֵאתֵנוּ אֶל הַנָּוֶה

נִרְקֹד יַחַד, — בַּה לְחֵי! —

עַל הַחֲרִים קַל בְּצִבִּי

גַּד־יִי־גֵרִי, גַּד־גֵּרִי!

וּבַהֲנִיעַ לִי הָעֵת

קְרֵא בִּסְפָר אֶלְךָ־בֵּית,

מִי הַקּוֹרֵא אֵתִי, מִי? —

גַּד־יִי־גֵרִי, גַּד־גֵּרִי!

ח. נ. בִּיאֵלִיק.

בְּאוֹרִים

יָרִיד יוֹם הַשּׁוּק market day צַח לָבוֹן, נָקִי מְאוֹד. גַּר זֶר stranger

עֲמִית חֵבֵר.

ל"ג בְּעֹמֶר

חֲכָם גָּדוֹל הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׁמוֹ שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי. וְרַבִּי
שְׁמַעוֹן הָיָה מוֹרֵה לְרַבִּים, וְהַתְּלָמִידִים אֲשֶׁר לָמְדוּ תוֹרָה מִפִּיו,
אָהָבוּ אוֹתוֹ מְאֹד.

בְּיָמֵים הָהֵם מָשְׁלוּ הֶרֶוּמָאִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָחֲצוּ
אוֹתָם מְאֹד. שָׁנָא אוֹתָם רַבִּי שְׁמַעוֹן מְאֹד.

וְאַחַד מִשׁוֹנְאֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּא אֶל הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לוֹ:

— שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי מְדַבֵּר רְעוֹת עָלֶיךָ וְהוּא מְעוֹרֵר אֶת
הָעָם לְמַרְדֵּי בְּךָ.

שָׁלַח הַמֶּלֶךְ מַלְאָכִים לְתַפֵּשׂ אוֹתוֹ וּלְהַרְגוֹ. בָּרַח רַבִּי
שְׁמַעוֹן וּבָנוּ אֶלְעָזָר וְהִתְחַבְּאוּ בַּמְּעָרָה אַחַת אֲשֶׁר בְּיַעַר, לֹא
רְחוּק מִן הַבְּפָר פְּקוּעִין.

וְהַיַּעַר הָיָה יַעַר עֲצֵי חֲרוּבִים, וּבּוֹ גַם מַעֲזַן מַיִם. שָׁתוּ
רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבָנוּ מִן הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּמַּעֲזַן, וְאָכְלוּ מִפְּרֵי הָעֲצִים,
וְזֹאת הָיְתָה כֹּלְכֶלְתָּם כָּל הַיָּמִים.

שָׁלַשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים יָשְׁבוּ נִסְתָּרִים בְּתוֹךְ הַמְּעָרָה, וּבְכָל
הַיָּמִים הָהֵם לָמְדוּ תוֹרָה, עַד אֲשֶׁר יָדְעוּ כָּל סוּדוֹתֶיהָ. וְאִישׁ
לֹא יָדַע אֶת מְקוֹמָם.

ב ל ש ו ן ע מ י

רק תלמידיו הקטנים והגדולים ידעו את מקום רבי שמעון, והיו יוצאים פעם בשנה, ביום השמונה עשר לחדש אדר, הוא יום ל"ג בעומר, להראות לפני מורם. ולקחו עמם קשת, חצים וצדה לדרך, כי חשבו: אם הרומאים יפגשו בנו וישאלו אותנו: אנה אתם הולכים, נאמר: אנחנו יוצאים לצוד ציד.

וכל היום ישבו לפני רבי שמעון, ושמעו את תורתו, ובהגיע הערב שבו לבתיהם.

ועל כן חונגים התלמידים את חג ל"ג בעומר בכל שנה וישנה, עד היום הזה.

והיהודים בארץ ישראל נאספים על קבר רבי שמעון, ועורכים הלולא ו"הדלקה" גדולה לכבודו ומזמרים ורוקדים כל הלילה, עד עלות השחר.

בְּאוּרִים

לחצו, לחץ to oppress מעורר, עורר to stir up למרד
מרד to rebell לתפש, תפש to seize מערה cave מעין well
בלבלתם אכלם. קשת bow הלולא הנינה

בל שוֹן ע מ י

ל"ג בְּעֹמֶר

הַנְּעָרָה, הַנְּעָרָה בְּקִשָּׁת נַחֵץ!
נְבוֹאָה לַשָּׂדֶה בֵּין פָּרַח וְגֵץ!
שֵׁם יִרְק נוֹסֵר וְרַחֵב אֵין קֵץ —
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

יִשְׂרָק הַחֶסֶל וַיִּזְמַזֵּם כָּל זָבוּב,
תִּמְרָקֵךְ צְפִירָה שְׂכַנַּת הַסּוּף!
וְקִרְאָה כָּל אֶפֶס הַמְּצַפְּצַפֶּת: "צוּף-צוּף"
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

מִסְבִּיב אֶף נִיל וְרִנְנִים שֵׁם וּפֶה —
הָרִיעוּ בְּנֵי חֶפְשׁ, הָרִיעוּ: הוּ! הוּ!
יְרוּ בְּעֵלֵי חֵץ וְרַבּוּ: פִּי-פּוּ!
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

בְּאוּרִים

גֵּץ פָּרַח, זֶהֱר אֹר. רַחֵב מְקוֹם רַחֵב. חֶסֶל cricket. רִנְנִים זְמֶרָה.

כח הזכרון

כְּשֶׁהָיָה הָרַב רַבִּי יְהוֹנָתָן מִפְּרַג וַיֵּלֶךְ בֶּן הַמֶּשֶׁשׁ
שָׁנִים, נִתְאַרַח אִישׁ אֶחָד בְּבֵית אָבִיו. רָאָה הָאוֹרַח
אֶת הַיֵּלֶד וּמָצָא הוּן בְּעֵינָיו וְהוֹפֵץ לְהַכְנִים עִמּוֹ
בְּדַבָּרִים, צָבַט בְּלָחוּי וּשְׁאַל אוֹתוֹ:

— מָה אֲכַלְתָּ הַיּוֹם?

— לָחֵם בְּ... —

וְלֹא הִסְפִּיק הַיֵּלֶד לִגְמֹר אֶת דְּבָרָיו, כִּי בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה נִכְנַם אָבִי הַיֵּלֶד אֶל הַחֶדֶר. עָזַב הָאוֹרַח אֶת
הַיֵּלֶד וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם אָבִיו שֶׁל הַיֵּלֶד.

בַּיּוֹם הַהוּא נָסַע הָאוֹרַח לְדַרְפוֹ.

כְּעֵבוֹר שָׁנָה שָׁב הָאוֹרַח עוֹד פַּעַם אֶל פְּרַג
וְנִתְאַרַח שְׁנִית בְּבֵית אָבִיו שֶׁל רַבִּי יְהוֹנָתָן. נִכְנַם
הַיֵּלֶד לְבָרֵךְ אוֹתוֹ בְּשָׁלוֹם. צָבַט הָאוֹרַח בְּלָחוּי גַּם
הַפַּעַם וּשְׁאַל אוֹתוֹ:

— בְּמָה?

— בְּחֶמְאָה — עָנָה הַיֵּלֶד.

ב ד ש ו ן ע מ י

בְּאוּרִים

זְכָרוֹן memory לְהִבְנִים עִמּוֹ בְּדַבְרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ. לֹא הַסְפִּיק
לֹא הָיָה לוֹ דֵי זְמַן.

שְׁאֵלוֹת

מָה שְׁאֵל הָאוֹרֵחַ אֶת הַיֶּלֶד? הַשְּׁמַע אֶת תְּשׁוּבַת הַיֶּלֶד?
מִדּוּעַ לֹא שָׁמַע אֶת כָּל תְּשׁוּבָתוֹ? כַּמָּה זְמַן עָבַר עַד אֲשֶׁר שָׁב
אֶל בֵּית הָרַב? מָה שְׁאֵל אָז? מֵאַיִן הֵבִין הַיֶּלֶד אֶת הַשְּׁאֵלָה?

פֶּת לָחֵם

— אָמִי, אָמִי, תֵּנִי לִי פֶת לָחֵם!
— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הָאוֹפֶה וְיִתֵּן לְךָ כֶּכֶר לָחֵם.
— אוֹפֶה, אוֹפֶה, תֵּן לִי כֶּכֶר לָחֵם!
— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הַטּוֹחֵן וְיִתֵּן לְךָ קֶמַח, וְאֹפֶה
לְךָ כֶּכֶר לָחֵם.
— טּוֹחֵן, טּוֹחֵן, תֵּן לִי מְעַט קֶמַח!
— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הָאֶכָר וְיִתֵּן לְךָ חֲטִיִּם. אֶת
הַחֲטִיִּם אֶשְׁחַן לְקֶמַח, תִּתֵּן אֶת הַקֶּמַח לְאוֹפֶה וְהוּא
יָלוּשׁ בָּצֶק וַיֹּאפֶה לְךָ כֶּכֶר לָחֵם!

בלשון עמי

— אָכּר, אָכּר, תּוּן לִי מֵעֵט חֲטִיּוֹם!

— בָּנִי, בָּנִי, לֶךְ אֶל הַשָּׂדֶה, מִצֵּא שִׁבְלִים. אוּצִיא

אֶת הַחֲטִיּוֹם מִן הַשִּׁבְלִים, תּוּן אֶת הַנְּרָנְרִים לַטּוּחֵן.

וַיִּטְחֵן אוֹתָם הַטּוּחֵן לְקִמְחָה. תּוּן אֶת הַקִּמְחָה לְאוּפָה

וַיֹּאפֶה לֶךְ כֹּכֵר לְחֵם.

— שָׂדֶה, שָׂדֶה, תּוּן לִי שִׁבְלִים!

— בָּנִי, בָּנִי, הַתְּפַלֵּל לְאֲדֹנָי וַיּוֹרִיד אֶת הַגֶּשֶׁם.

אֲשַׁתָּה אֶת מֵי הַגֶּשֶׁם, אֶרְוֶה וְאֶתֵּן שִׁבְלִים. תּוּן אֶת

הַשִּׁבְלִים לְאָכּר וַיּוּצִיא מִהֵן אֶת הַנְּרָנְרִים. תּוּן אֶת

הַנְּרָנְרִים לַטּוּחֵן וַיִּטְחֵן אוֹתָם לְקִמְחָה. תּוּן אֶת הַקִּמְחָה

לְאוּפָה וַיֹּאפֶה לֶךְ כֹּכֵר לְחֵם.

— אֱלֹהֵי, אֱלֹהֵי

שִׁמְעֵנָּה נָא קוֹלִי;

הוֹרֵד נְשִׁמָּיִךְ

לְמַעַן יִלְדִּיךָ.

בְּזַעַת אִפְיֶךָ תֵּאָכֵל לְחֵם.

באורים

כֹּכֵר loaf אוּפָה baker טוּחֵן miller אָכּר farmer חֲטִיּוֹם

wheat אֶרְוֶה, רְוֶה .to drink, to be satisfied

הַמְּנַנֵּינָה הָעֶרְבָה

בְּעֵינֶיהָ סָפוּב, אֲשֶׁר בְּמַדִּינַת גְּלִיצְיָה, תִּזְתֶּה
עֲלָמָה עֵנִיָּה וִיתוּמָה, בְּלִי אָב וְאִם, וְעֵלָם אֶחָוִי אָהֵב
אוֹתָהּ וְחֶפֶץ לְקַחַת אוֹתָהּ לְאִשָּׁה, אֵד גַּם הוּא הָיָה
יָתוּם וְעֵנִי, וְלֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף לְצַרְכֵי הַחַתּוּנָה, שָׁמַע
זֹאת הַצַּדִּיק רַבִּי מֹשֶׁה מִסָּפוּב וְקִבֵּץ מִמְכֹּרָיו שְׁתֵּי
מֵאוֹת שֶׁקֶל וְקָנָה לְחַתָּן וְלַכֶּלֶה בְּגָדִים חֲדָשִׁים וְעֶרְוֹ
מִשְׁתָּה, וְקָרָא אֶל הַמִּשְׁתָּה אֵת כָּל הָאֲנָשִׁים
הַנִּבְכָּרִים אֲשֶׁר בְּעִיר, וְחָבַר מְנַנֵּינִים טוֹבִים הֵבִיא
מִן הָעִיר בְּרוּדֵי, לְגַנֵּן בְּשִׁעַת הַחֶפֶה וְלִשְׁמֹחַ חַתָּן
וּבְכֵלָה, וְהַמְּנַנֵּינָה, אֲשֶׁר נָגְנוּ הַמְּנַנֵּינִים אַחֲרֵי הַחֶפֶה,
הָיְתָה נְעִימָה וְעֶרְבָה מְאֹד, אֵד מְלֶאכֶה עֲצָב,
וְהַקְּרוּאִים בְּשִׁמְעֵם אוֹתָהּ, זָכְרוּ וְזָכְרוּנֹת שׁוֹנִים מִימֵי
נְעוּרֵיהֶם, וְעֵינֵיהֶם זָלְגוּ דְמָעוֹת, וְרַבִּי מֹשֶׁה הִקְשִׁיב
וְאָמַר: מִי יִתֵּן וְנָגְנוּ מְנַנֵּינָה עֶרְבָה כְּזֹאת בְּעֵת קְבוּרָתִי.
שָׁנִים רַבּוֹת עָבְרוּ מֵאֵז וְאִישׁ לֹא זָכַר עוֹד אֵת
דְּבַרֵי הַצַּדִּיק, יוֹם אֶחָד קִבְּלוּ הַמְּנַנֵּינִים אֲשֶׁר בְּבְרוּדֵי

ב ל ש ו ן ע מ י

מִכְתָּב וְבוּ בִקְשׁוּ מֵהֶם לְנִסֵּעַ לַעֲיָרָה אַחַת קְרוּבָה,
לְגַנֵּן שָׁם בָּעִת מִשְׁתֵּה חֲתוּנָה. וְעֲלִיָּהֶם הָיָה לַעֲבוֹר
בְּדַרְכָּם אֶת הָעֲיָרָה סָפוּב. וּבְאֲשֶׁר הִגִּיעוּ אֶל מְבוֹא
הָעִיר עָמַד הַסּוּם וְלֹא חָפֵץ לְמוֹשׁ מִמְּקוֹמוֹ. הַמְּנַנְנִים
יָרְדוּ מֵעַל הָעֲנָלָה וְהִבּוּ אֶת הַסּוּם בְּשׁוֹטִים, וְהוּא
לֹא נָע וְלֹא זָע. עוֹד הֵם עוֹמְדִים וְחוֹשְׁבִים מַה לַּעֲשׂוֹת,
וְהִנֵּה קָהָל גָּדוֹל הוֹלֵךְ. שָׂאֲלוּ הַמְּנַנְנִים: לָאֵן הוֹלֵךְ
הַקָּהָל הַרְבֵּה הַזֶּה? עָנּוּ וְאָמְרוּ לָהֶם: הַרְבֵּה הַצַּדִּיק
מִשָּׁה מֵת, וְכָל אֲנָשֵׁי הָעִיר מְלוּיִם אוֹתוֹ לְבֵית הָעוֹלָם.
אִזּוּ זָכְרוּ הַמְּנַנְנִים אֶת הַבִּקְשָׁה אֲשֶׁר בִּקְשׂוּ בָּעִת
מִשְׁתֵּה הַנְּשׂוּאִים שָׁל חֲתוּמֹם וְהִיתוּמָה, וְהִחֲלוּ לְגַנֵּן
אֶת הַמְּנַנְנִיָּה הָעֲרָבָה וְהַמְּלֵאָה עֵצָב אֲשֶׁר נָנְנוּ בְּשַׁעַת
הַחֲפָה, וּלְקוֹלוֹת הַמְּנַנְנִיָּה הַזֹּאת הוֹרִידוּ אֶת הַמֵּת
אֶל הַקְּבָר.

בְּאוּרִים

עֲלָם בְּחוֹר, אִישׁ צָעִיר. מִבִּיר acquaintance מְנַנְנִיָּה melody

עֲרָבָה נְעִימָה pleasant, sweet זְכָרוֹנוֹת memories מְלוּיִם, לְוִיָּה to

wedding בֵּית הָעוֹלָם בֵּית הַקְּבָרוֹת cemetery escort

יִרְק לְשָׁבוּעוֹת

עִם שַׁחַר נְשָׁפִימָה	לְכָבוֹד הַשָּׁבוּעוֹת
וְנִצָּא לְיַעֲרִים,	כָּל הַיּוֹם בְּשׂוֹשָׁנִים
כָּל עֵז בְּבַחֲוָרִים	שֵׁם נִקְמוּהָ לְפָאָר
כָּל זְרִיו בְּנִעָרִים.	בְּתֵינֵנוּ הַקְּמָנִים.
לְכָבוֹד הַשָּׁבוּעוֹת	וְשָׁבְנוּ הָעִירָה
כָּל טוֹב בְּנִצָּנִים	קָהַל זְנִים נוֹסֵעַ;
שֵׁם נִקְמוּהָ לְפָאָר	כָּל נֶעֱרַר זֶן יִרְק,
בְּתֵינֵנוּ הַלְּבָנִים.	זֶן חַי, מִתְּנוּעֵעַ.

יעקב פיקמן.

בְּאוּרִים

נְשָׁפִימָה נָקוּם בְּבִקְרַת הַשָּׁבָם. עִם שַׁחַר בְּעֵת צֵאת הַשַּׁחַר. עֵז
חֹק. זְרִיו מְהִיר handy נִצָּנִים פְּרָחִים. לְפָאָר לְיָפוֹת, לְקַשֵּׁט to decorate

ב ל ש ו ן ע מ י
חג השבועות

חג שבועות — חג התורה...
אני חביתי לך נה במה!
בגדי יום טוב, פנים שמחים,
הכל מזהיר באור החמה.
על כל פתח — סוף הנחל,
ובכל בית — גרי דשאים,
גם הזבובים השים "יום טוב"
וזמזומם נעשה נעים.

בביתנו הכל מבהיק,
הכל ערוך יפה יפה!
אמא נתנה לי אגוזים
גם לחמניות וקפה.

באורים

חביתי, חכה to wait מזהיר, הוהר to shine חמה שמש
סוף reeds גר wreath, crown דשאים, דשא עשב. חשים, חוש
to feel זמזומם, זמזום קול הזבובים. מבהיק מזהיר. לחמניות cake

המלבוש החדש

בנְגִמִין הקָטָן קָבַל מִתְּנָה מְאֹבֹתָיו לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת:
בְּגָד חָדָשׁ וְיָפָה מְאֹד.

כַּאֲשֶׁר בָּא הַחַג, פָּשַׁט בְּנִגְמִין אֶת בְּגָדָיו הַיְשָׁנִים
וְלָבַשׁ אֶת הַחֲדָשִׁים. נִדְמָה לוֹ כִּי כָּל הָאֲנָשִׁים
הָעוֹבְדִים בַּחוּץ מִבֵּיטִים עָלָיו וְעַל בְּגָדָיו, וְאִף כִּי
הוּא מִתְּבִיֵּשׁ, כַּאֲשֶׁר וּבֵיטוֹ עָלָיו הַכֹּל, בְּכָל זֹאת
הוּא שְׂמֵחַ, כִּי רַק לוֹ בְּגָד חָדָשׁ: לְכָל חֲבֵרָיו תִּפְּרוּ
אֲבוֹתֵיהֶם בְּגָדִים חֲדָשִׁים עוֹד לְחַג הַפֶּסַח; אֲדָ אָבִי
בְּנִגְמִין הוּא עָנִי, וְעַד אֲשֶׁר הִשִּׁיג כֶּסֶף, עָבַר חַג
הַפֶּסַח, וְהַבְּגָדִים נִתְּפְרוּ עִתָּה לְשִׁבוּעוֹת. בְּגָדִי
חֲבֵרָיו כְּבָר יִשְׁנִים הֵם וְרַק בְּגָדִי בְּנִגְמִין חֲדָשִׁים עוֹד!
כָּא בְּנִגְמִין לְבֵית הַפְּנִסֶת, עָמְדוּ חֲבֵרָיו וְהַבֵּיטוּ
עָלָיו. נִכְלַם בְּנִגְמִין, וְהַבֵּיט אֶרְצָה.

פָּשַׁט חֶבֶר אֶחָד אֶת אֲצָבָעוֹתָיו, מִשֵּׁשׁ בְּאֶרֶג
וְקָרָא:

— הָאֶרֶג שְׁלִי יָפָה מְנָה!

ב ל ש ו ן ע מ י

— הָאָרְגַּ הַזֶּה יִקְרַע מֵהָר — קָרָא הַשָּׁנִי — לְהַנִּים
אֶתָּה מִתְנַאֶה בָּהּ!

-- הַבְּגָד שִׁיעֶשֶׂה לִּי אָבִי לְרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה בְּיָדָי
יִהְיֶה יָפֵה וְטוֹב מִבְּגָדוֹ! — קָרָא הַשְּׁלִישִׁי.

— וְאָנִי אוֹמֵר לָכֶם, — צָחַק הָרְבִיעִי וְעֵינָיו בָּעָרוֹ
מִקְנָאָה — כִּי הַבְּגָד הַזֶּה אֵינְנוּ חֹדֵשׁ, וּבְיָדָי נִתְפַּר
מִבְּגָד יָשָׁן שֶׁל אָבִיו.

בְּרַגְעֵ הַהוּא נִשְׁמַע קוֹל הַחֲזוֹן הַקּוֹרֵא בְּסִפְרֵ-
הַתּוֹרָה:

”לֹא תַחְמוֹד!”

חָרְדוּ הַנְּעָרִים וְנִבְלְמוּ. נִדְמָה לָהֶם כִּי הַקּוֹל
יוֹצֵא מֵהָר סִינַי וּמְגִיעַ לְאַזְנוֹתֵיהֶם. הָלְכוּ אֶל אֲבוֹתֵיהֶם
וְהַחֲלוּ לְהַתְפַּלֵּל בְּכֹנֶנָה.

וּבְנִימֵי הַקָּטָן נִשְׁאָר עַל עֲמֻדוֹ, מִבֵּיט אֶלֵיהֶם
וְיוֹדֵעַ כִּי נִתְבַּיְשׁוּ, וְסִלַּח לָהֶם בְּלִבּוֹ.

ב א ו ר י ם

נִדְמָה לוֹ הוּא חָשַׁב it seemed to him הַשָּׁנִי, הַשָּׁנִי to obtain
נִבְלָם הַתְּבַיֵּשׁ. קְנָאָה envy בְּכֹנֶנָה בְּכָל לֵב.

ב ל ש ו ן ע מ י

דְּבַדְבָּנִים

הָאָח: אַיֵּךְ, אַיֵּךְ, אָחוֹת קָטְנָה?
דְּבַר טוֹב הִבֵּאתִי לָךְ!
הָאָחוֹת: הִנְנִי פֹה, לְקַטְּתִי פְּרָחִים,
הִרְאֵה: מָה הִבֵּאתְךָ, אָח?
הָאָח: כּוֹבֵעַ מְלֵא דְּבַדְבָּנִים
לָךְ הִבֵּאתִי מִן הַגֶּן.
שָׁם כַּה הִבֵּל יָרֵק, יָרֵק
וְצִפּוֹר אֲלֵי צִפּוֹר רֵן.
הִרְבֵּה יַעֲצִים וַיִּשְׁנֶם שְׁמָה,
עֵץ וּפְרִי, עֵץ וּשְׁמוֹ...
וְכִמָּה שָׁם פְּרָפְרִים, הוּ!
פְּרָפֶר, פְּרָפֶר, אֶבֶע לּוֹ...
שְׁמָה בְּשֵׁלוֹ הִדְבַדְבָּנִים,
רַבִּים הִמָּה שָׁם אֵין קֶץ...
עַתָּה טַעְמוֹ, אֶבְלִי אוֹתָם—
בְּרָכִי „בוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ“...

בְּאוּרִים

דְּבַדְבָּן cherry רֵן מוֹמֵר. פְּרָפֶר butterfly.

הצדיק והשודדים

צדיק תמים הנה בארץ וקולו הנה נעים מאד.
 שמעו האנשים את קולו הנפלא, עמדו הקשיבו
 והשתאו. פעם, בערב שבת, הלך הצדיק אל העיר
 הקרוכה. בא אל תוך יער עב ותעה בין העצים
 הרבים. באו שודדים, אסרו אותו והפצו להרגו.
 ראה פי קרוב מותו, התחיל לבקש מאת השודדים
 פי נוחו לו להתפלל לאדוני לפני מותו. הרשו לו
 השודדים, עמדו פלם סביביו והמאכלות החדות
 בידיהם, ולהט המאכלות הכריק לנגד השמש.
 והצדיק התפלל לאדוני וזמר את ומירות השבת.
 שבת הצדיק את השודדים ואת מותו וזמר ומרה
 נעימה ונפלאה, ומרה רכה ומתקה, ומרה מלאה
 בקשה ורחמים. שמעו השודדים את הזמרה
 הנפלאה הזאת, וזכרו את חטאתיהם אשר חטאו
 ונפלה עליהם אימה, אימת אדוני אשר ידון ויענש

ב ל ש ו ן ע מ י

אותם. השוֹדְדִים כָּרְעוּ עַל בְּרַבֵּיהֶם לִפְנֵי הַצַּדִּיק,
וּבִקְשׂוּ: סִלַּח לָנוּ, סִלַּח לָנוּ, צַדִּיק!

— לֹא מֵאֲתִי — אָמַר הַצַּדִּיק — רַק מֵאֵת אֲדוֹנָי
בִּקְשׂוּ, כִּי יִסַּלַח לָכֶם עַל חַטֹּאתֵיכֶם וְעוֹנוֹתֵיכֶם,
אֲנִכִי אָדָם וְלֹא אֵל. וְאַתֶּם אֵל תִּפְחָדוּ וְאֵל תִּירָאוּ,
אֲדוֹנָי הוּא מוֹד וְנוֹשֵׂא פָשַׁע לְחַטָּאִים!

בְּאִוְרִים

נִפְלֵא wonderful הַשְּׂתַאֵי, הַשְּׂתַאֵה to wonder אָסְרוּ, אָסֵר
תָּעָה, תָּעָה to bind, תָּעָה to get lost הִרְשִׁי, הִרְשִׁיהַּ to permit מֵאֲבָלָת
סִבִּין וְדוּלָה. לֵהַט blade וְמָרָה melody סִלַּח to forgive נוֹשֵׂא פָשַׁע
סִלַּח עוֹן. חַטָּאִים אֲנָשִׁים רָעִים, חוֹטָאִים.

שְׂאֵלוֹת

לָאֵן הִלְדוּ הַצַּדִּיק? אֵיפֹה תָּעָה? מִדּוּעַ תָּעָה בִּיעֵר? מָה
עָשׂוּ לוֹ הַשׁוֹדְדִים? לָמָּה אָסְרוּ אוֹתוֹ? מָה הָיָה בִּידֵיהֶם? מָה
בִּקְשׂוּ הַצַּדִּיק? מָה זָכְרוּ הַשׁוֹדְדִים, בְּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת זְמֵרַת
הַצַּדִּיק? מָה בִּקְשׂוּ מֵאֲתוֹ? מָה אָמַר לָהֶם הַצַּדִּיק?

ב שׁוֹן עֵמִי

צָאוּ וְהִתְמָהוּ

צָאוּ וְהִתְמָהוּ, מַה יָּפֶה הַיּוֹם!
סִפִּיר הַשָּׁמַיִם, הָאוֹרֶה, הַחֶם!
וְזִמּוּם הַדְּבוּרִים הִבָּא עַד הַלּוֹם
מִתּוֹךְ הַכְּנֻפֶת בְּגִנָּה.

הֵם! עֲמָדוֹ, הָאֲוִינֵנו... עֲפָרוֹנֵי הָרֶן!
שָׁם עֵפֶה מְרַחֶפֶת צְפוּרֶת-הַגֶּן:
רִדְפוּתָהּ, תִּפְשׁוּתָהּ! מִי יִדַע לָאֵן
הִיא בָאָה בְּמִשׁוּכַת הַחֶדְק.

צְפוּרֶת-גֶּן יָפֶה, הַמְּלִטִי מִפַּח!
הַעִירֵי כְּנֻפֶיךָ וְהַמְּלִטִי אִם אַךְ
אֶהְבֶּתְּ אֹרֶן הַשָּׁמַיִשׁ וְהַדְּשָׂא הָרֶךְ
וְעֲרָגוֹת הַפְּרָחִים, — פְּרָחֶיךָ.

בְּאוֹרִים

הַתְּמָהוּ הַתְּפִלְאוֹ, סִפִּיר שֵׁם אֶבֶן יָקָרָה. דְּבוּרִים, דְּבוּרָה bee
עַד הַלּוֹם עַד פֶּה, עַד הַמְּקוֹם הַזֶּה. בְּנֻרַת beehive עֲפָרוֹנֵי מִן צְפוּר
lark צְפוּרֶת גֶּן, פְּרָפֶר butterfly מִשׁוּכַת הַחֶדְק גֶּרֶשׁ לְשָׁל קוֹצִים. פַּח
trap עֲרָגָה garden-bed.

ק י ז

בְּקִיץ הַיָּמִים אֲרָבִים וְהַלִּילֹת קֶצְרִים, הַחֵם
גָּדוֹל מְאֹד, הַתְּבוּאָה בַּשָּׂדֶה בַּשְּׂלָה וְהַשְּׂבָלִים
מְגֵאוֹת גְּרִנֵּירִים, הַפְּרָחִים וְהַשּׁוֹשְׁנִים בְּנָנִים וּבַשָּׂדוֹת
נוֹתְנִים רֵיחַ טוֹב וְנָעִים, הָעֵצִים נוֹתְנִים אֶת פְּרֹם
וְעַל הַשִּׂיחִים – גְּרִנֵּירֵי-אֲדָמָה, עֵנְבֵי שׁוּעַל, גְּדֻנְדְּנִיּוֹת
וְגְרִנֵּירִים מִמִּינֵים אֲחֵרִים.

בָּעֵת אֲשֶׁר יִגְדֵּל הַחֵם וְהוֹעָה תִּכְבָּה אֶת פְּנֵי
הָאָדָם יִשְׁלַח אֲדוֹנֵי רֵיחַ עַל הָאָרֶץ, עֲנָנִים שְׁחוּרִים
יִכְסּוּ אֶת פְּנֵי הַרְקִיעַ, בְּרָקִים יִבְרִיקוּ, רַעְמִים יִשְׁמְעוּ
וּמָטָר יֵרֵד, אֲחֵרֵי הַמָּטָר גַּעֲשָׂה הָאֲוִיר וַיְנָעִים,
הָעֵצִים וְהַפְּרָחִים רַעְנָנִים, וְהַשָּׂמֶשׁ תִּשְׁלַח אֶת קִנְיָהּ
וְתֵאִיר לָאָרֶץ וּלְדָרִים עָלֶיהָ.

בְּאוֹרִים

בָּשֵׁל ripe שיח bush עֵנְבֵי שׁוּעַל goosberries גְּרִנֵּירֵי-
אֲדָמָה strawberries

ב ל ש ו ן ע מ י ש א ל ו ת

מְתֵי אֲרָכִים הַיָּמִים וּמְתֵי הֵם קְצָרִים? מְתֵי קֵר הָאֵוִיר
וּמְתֵי חֵם? בְּאֵיזָה יָרַח יִשְׁלַט הַקּוֹר הַיּוֹתֵר גָּדוֹל? מְתֵי יִשְׁלַט
הַחֵם הַיּוֹתֵר גָּדוֹל? מְתֵי נְעִים לְהַתְהַלֵּךְ בַּגָּנוּזִים? מַדּוּעַ? מְתֵי
יָרַעַם הָרַעַם? מָה רוֹאִים בְּעַת שְׂיָרַעַם הָרַעַם? מָה הַתּוֹעֵלַת
אֲשֶׁר יָבֵא הַמָּטָר?

שֶׁבֶת בַּמִּדְבָּר

אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ הַקָּדָם וּשְׁמוֹ אֱלִיעֶזֶר. הוּא הָיָה צַדִּיק
תָּמִים, וְלָכֵן אָהָבוּ אוֹתוֹ כָּל בְּנֵי עִירוֹ וּכְבָדוּ אוֹתוֹ כְּבוֹד רַב.
וְאֲנָשֵׁי הָעִיר שָׁמְעוּ עַל עֲנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם וְאָמְרוּ
לְעֹזֵר לָהֶם. שְׁנַיִם מַעֲשֵׂי־יְהוָה הָעִיר הִלְכוּ מִבַּיִת לְבַיִת, וְכָל אֶחָד
נָתַן לָהֶם בְּנִדְבַת לִבּוֹ. אַחֲרָי אֲשֶׁר קִבְּצוּ אֶת הַכֶּסֶף נֶאֱסְפוּ
כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר לְאֶסְפָּה, וְאָמְרוּ: מִי יִלְךְ הַדֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר, קִהְבִּיא
אֶת הַמִּנְחָה לִירוּשָׁלַיִם? קָם אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר: שְׁלַחוּ אוֹתִי. שָׁמַחוּ
אֲנָשֵׁי הָעִיר וְנָתְנוּ לוֹ אֶת הַכֶּסֶף וּבְרָכוּ אוֹתוֹ: צִאתְךָ וּבִאֲךָ
לְשָׁלוֹם!

טַעַן אֱלִיעֶזֶר אֶת גַּמְלוֹ וַיֵּצֵא לַדֶּרֶךְ, אֵךְ יָרָא לְלֶכֶת

ב ל ש ו ן ע מ י

במדבר לבדו; בקש ומצא ארחת ושמעאלים החולקת אל המדבר, והלך עמם. ששה ימים הלכו במדבר, וביום הששי בין הערבים, אמר אליעזר אל ראש הארחה: הנה השבת באה, ואנכי לא אוכל ללכת עמכם ביום הקדוש הזה. שבו פה עם הנמלים לנוח ומחר בערב גלף לדרךנו.

לא תפץ ראש הארחה לעשות כדברי אליעזר, ואמר: לא, כי עתה גלף. עזבו השמעאלים את אליעזר לבדו במדבר והלכו לדרךם, וגם את המור אליעזר לקחו אתם.

השמש באה וחשך היה. העלה אליעזר את הנר אשר היה אמו בילקוטו והחל להתפלל לה'. אז נקצו חיות רעות ועמדו מסביב לאליעזר, וארי גדול ונורא יצא מתוכן וקרב אל אליעזר. נבהל אליעזר, כי ירא מפני החיה הרעה, אף הארי אמר אליו: אל נא תירא אליעזר, כי אלהים שלח אותי אליך לשמור עליך ולהיות לך למגן מפני חיות המדבר. שמח אליעזר וברך את ה' על חסדו.

שבת אליעזר כל יום השבת במדבר, והארי שמר עליו ושרת אותו. וכאשר בא הערב רבע הארי לפני אליעזר. עלה אליעזר על הארי וישב על גבו, והארי נשא אותו חיש מהר, כחץ מקשת, והביא אותו אל המקום אשר ארחת השמעאלים היתה.

ב ל ש ו ן ע מ י

אֲלִיעֹר יָרֵד מֵעַל גַּב הָאָרֶז. הָאָרֶז שָׁב אֶל הַמִּדְבָּר וְהוּא
הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ עִם תִּישְׁמַעְאֵלִים וּמִמְחֶרֶת הַיּוֹם בָּאוּ בְּשָׁלוֹם
יְרוּשָׁלַיִם.

בְּאֵרִים

אָסְפָה *gathering, assembly* מִדְבָּר *desert* אָרְחָה *caravan*

בֵּין הָעֲרָבִים לְפָנֹת עָרָב.

תְּשֻׁעָה בְּאֵב

הַיּוֹם הַתְּשִׁיעִי בְּאֵב הַיּוֹם רַע וְמָר, יוֹם צוֹם
וְאָבֵל, לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בַּיּוֹם הַזֶּה שָׂרָף נְבוּכַדְנֶאצַּר, מֶלֶךְ בָּבֶל, אֶת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר בָּנָה אוֹתוֹ שְׁלֹמֹה
בִּירוּשָׁלַיִם. זֶה הַיּוֹם בֵּית הַתְּפִלָּה נִפְלָא בְּנִפְיֹו, אֲשֶׁר
עָמַד בְּאַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים.

שְׁבַעִים שָׁנָה אַחַר חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן
נָתַן הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ רְשׁוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב אֶל
אֲרָצָם וּלְבָנוֹת בֵּית לַה'. יְהוֹשֻׁעַ הִבְהִין הַגְּדוֹל

וְזָרְבָבֶל בֶּן שָׁאֲלֻתַיָּאל בָּנוּ אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי.
 בְּנִין יָפֶה מְאֹד, אֲשֶׁר הִתְקַיֵּים בְּאַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
 שָׁנָה. אִזּוֹ הִתְנַפְּלוּ הָרוּמָאִים עַל אֶרֶץ יְהוּדָה וְשָׂרְפוּ
 אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ וְגִרְשׁוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ מֵאַרְצָם וּמְאוֹ
 אֲנַחְנוּ בְּנִלוֹת.

אִילָם בְּכָל הַיָּמִים הָאֵלֶּה לֹא חָדַלְנוּ מִקְוֹת בִּי
 עוֹד יָבוֹאוּ יָמִים וְאֲנַחְנוּ נָשׁוּב אֶל אֲרָצֵנוּ, וְהַחֲלוּם
 הַזֶּה בָּא בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה.

שְׁעוֹרֵי חֵנָם

פַּעַם אָמַר הַמּוֹרָה לְתַלְמִידָיו: דַּעוּ, יְלָדִים, בִּי מִבְּעַלֵּי
 הַחַיִּים אֲפֹשֶׁר לְלַמּוֹד מִדוֹת טוֹבוֹת, אֲלֵא שְׂצָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן
 הַיָּטֵב לְמַעֲשֵׂיהֶם.

דָּוִד הִקְטִין שָׁמַע אֶת דְּבָרֵי הַמּוֹרָה וְאָמַר: מָה אוֹכַל
 לְלַמּוֹד מִבְּעַלֵּי הַחַיִּים, וְאֲנִי חֲכָם מֵהֶם שְׁבָעֲתִים!
 שָׁב דָּוִד מִבַּיִת הַסֶּפֶר וּבָא לְתוֹךְ בֵּן אָבִיו. בֶּן הַיָּתֵה
 בְּנֵרֶת. דַּפֵּק דָּוִד בְּאַצְבָּעוֹ עַל הַבְּנֵרֶת וְאָמַר: דְּבוּרִים, דְּבוּרִים,
 מָה אוֹכַל לְלַמּוֹד מִכֵּן?

ב ל ש ו ן ע מ י

— סדר — ענו הדבורים, — התבונן נא אל ביתנו! מה נקי, מה יפה הוא! רבות אנחנו, רבות, בפעורים אלה, וכלנו עובדות, ואין האחת מפריעה את השנייה. כל אחת יודעת את מקומה ועבודתה, מתי עליה לבוא ומתי — לצאת.

לא רחוק מהפגרת ראה דוד נמלה זוחלת. — „נמלה, נמלה, — שאל דוד, — מה אוכל ללמוד ממך?”

— עבודה! — ענתה הנמלה, — מן הבקר עד הערב אני עובדת. אוהבת אני את העבודה יותר מכל דבר.

בא דוד אל החצר. על הגדר עמד תרנגול וקרא: קו—קו—רי—קו! שאל דוד: תרנגול, תרנגול, מה אלמד ממך? — חריצות! — ענה התרנגול — בבקר, בבקר, מרם צאת השמש, אני קם ושר את שירת הבקר. שעות הבקר טובות לעבודה.

עבר דוד לפני הארוה. ראה שני שפנים יושבים קרובים זה לזה, שאל: שפנים, שפנים, מה תלמדו אותי?

— אחנה! — ענו השפנים — שנים אנחנו בתצר זאת ואוהבים אנחנו איש את אחיו. אנחנו אוכלים ושותים מקערה אחת ואין מריבה בינינו.

נכנס דוד הביתה וראה את התול יושב לו על סף החלון

ב ל ש ו ן ע מ י

וְרוּחַךְ אֶת אֲזִנֵּי בְּכַפּוֹת רִגְלָיו, שְׁאֵל: חֲתוּל, חֲתוּלִי, מָה
אֶלְמַד מִמְּךָ?

— נִקְיוֹן — עֲנֵה הַחֲתוּל — אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל כִּי עוֹרֵי יְהִיָּה נִקְי
וְטָהוֹר תִּמְיֵד, לָכֵן אֲנִי רוּחַךְ פְּעָמִים אֲחַדוֹת בְּיוֹם.

שָׁמַע דָּוִד אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַר: עֲבוּדָה, סִדְרָה,
חֲרִיצוּת, אֲחֻנָּה וְנִקְיוֹן — כָּל אֵלֶּה הַמְדוּת הַשּׁוֹבוֹת יִשְׁנֶן בְּבַעֲלֵי
הַחַיִּים וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעָתִי!

בְּאוּרִים

מְדָה quality סִדְרָה order מְפָרִיעָה, הַפְּרָעַ to disturb, to

interfere נִמְלָה ant חֲרִיצוּת diligence שְׁפָן rabbit אֲחֻנָּה brotherhood

ה ס נ ו נ י ת

— „צְפוּרָה, צְפוּרָה, נָא אֲמַרְי:

אֵן בְּלִי הֶרְרָה כַּה תְּמַהֲרֵי.

אֵן תְּעוּפֵי בֵּן?”

— „אֲעוּף, אֲעוּף לְמַעַנְתֵּי:

יְלָדִים שִׁשָּׁה, מְשׁוֹשׁ חִיתֵי

מְחַבִּים לִי בִּבְקֹן.”

בל שוֹן ע מי

— „צפור, צפורי, נא הנודי:

בפיך הקטן מה תצודי,

תחטפי לך ביעף?”

— „אחטף רמשים, אצוד זבובים

שחורים, לבנים, ירקים, צהבים,

אכל לבי הטף!”

— „צפור, צפורי, נא אמרי:

מה בגרונך בזה תנמרי,

עת כי יפנה יום?”

— „קבוא השמש, שירי ערש

אל עוללי אני משוררת,

למען ישקבו דם.”

באורים

בלי הֶרֶף בל הזמן, מבלי לנח, מעונתי דירתי, מקום מגורי.

משוש חיתי שמחת חיי. ביעף בעת שאַת עפה. טף ילדים, קטנים.

גרונה, גרון throat עוללי ילדי.

ברכת השנה

רָאָה מִשָּׁה בְּעֶרְב־רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי אָבִיו שָׁם
בְּרִטִּיּוֹת רַבִּים בְּמַעֲטָפוֹת וְכוּתֵב עֲלֵיהֶן כְּתוּבוֹת,
שָׁאַל:

— לָמִי אַתָּה שׁוֹלַח בְּרִטִּיּוֹת כָּל כַּף רַבִּים וְלָמָּה?
— מִדָּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה — עֲנֵה הָאֵב — וְלָכֵן אֲנִי
שׁוֹלַח לְכָל מִבְּרֵי בְּרָכָה לַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה.

שָׁמַע מִשָּׁה, הִלָּךְ לוֹ אֵל חֲדָר תּוֹלָדִים וְכָתַב
עַל בְּרִטִּים בְּאוֹתֵיּוֹת גְּדוּלוֹת:

”אָבִי תִּקְרָא! אֲנִי שׁוֹלַח לָךְ בְּרָכָה, כִּי הַשָּׁנָה
הַחֲדָשָׁה תָּבֵא לָךְ שְׂמֵחָה וְאַשְׁרָה.”

הִדְבִּיק מִשָּׁה בּוֹל וְהוֹרִיד אֶת הַבְּרִטִּים לְתַבַּת
הַמְּכַתְּבִים.

לְמַחֲרָת, בְּשִׁיבּוֹ כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְאָכְלוּ
אֲרוּחַת הַצְּהָרִים, הִבִּיא נוֹשֵׂא הַמְּכַתְּבִים אֶת הַבְּרִטִּים.
קָרָא הָאֵב אֶת בְּרִטִּים מִשָּׁה, חִבַּק אוֹתוֹ, נִשְׁקוּ
וְאָמַר לוֹ:

ב ל ש ו ן ע מ י

”מה יקר אתה לי בני! יברך אדוני גם אותך

בשנה טובה!”

ראש השנה ויום הכפורים

היום הראשון לחדש תשרי הוא ראש השנה
לישראל. את ראש השנה אנו חוגגים שני ימים.
אז באים אנו אל בית התפלה ומתפללים לאדוני
כי יברך אותנו לשנה החדשה. בראש השנה
תוקעים בשופר.

היום העשירי לחדש תשרי הוא יום הכפורים.
ביום ההוא יושבים אנו קל היום בבית התפלה
ומתפללים לאדוני כי יסלח לנו על העונות והחטאים
אשר חטאנו לו. ביום הכפורים צמים — אין אוכלים
כל אכל ואין שותים כל משקה.

הַקְצִיר

בְּסוֹף הַקִּיץ, בְּאֲשֶׁר תִּבְשַׁל הַתְּבוּאָה וְהַשְּׂבָלִים
 כְּפֹפּוֹת מְרוֹב גְּרִיזִים, יוֹצְאִים הָאֲכָרִים אֶל הַשָּׂדֶה
 לְקַצֹּר אֶת הַתְּבוּאָה. כְּמַגְלִים חֲדִים אוֹ כְּמִכּוֹנוֹת
 הֵם קוֹצְרִים אֶת הַשְּׂבָלִים, מְאֲלָמִים אוֹתָן לְאֲלָמוֹת
 וּמְנִיחִים אוֹתָן אַחַת עַל גְּבִי הַשְּׂנִית, עֲרֻמָּה גְדוּלָה.
 אֶת הָאֲלָמוֹת יָבֵא הָאֲכָר אֶל הַגֶּרֶן, וְשָׁם יְדוּשׁ אֶת
 תְּבוּאָתוֹ.

סְבוֹת

בְּאֲשֶׁר הִלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר לֹא בָנוּ לָהֶם
 בָּתִּים, כִּי לֹא יָשְׁבוּ וְמָן רַב בְּמִקּוֹם אֶחָד. בְּעַמְדָם
 לְנוֹחַ לַיָּמִים אֶחָדִים עָשׂוּ לָהֶם סִפּוֹת לְשִׁבְתַּת כְּהֵן. הֵם
 יָשְׁבוּ בְּסִפּוֹת יָמִים אֶחָדִים וְאַחַר כֵּן הִלְכוּ לְדִרְכָּם.
 כָּכָה עָשׂוּ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הִלְכוּ בְּמִדְבָּר. לְזִכָּר
 הַדְּבָר הַזֶּה הוֹנְגִים אֲנוּ בְּכָל שָׁנָה אֶת חַג הַסִּפּוֹת,
 בַּיּוֹם הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ תִּשְׂרִי. בְּסִפּוֹת אֲנוּ
 יוֹשְׁבִים שְׁבַעַת יָמִים.

נוי סָבָה

<p>וְאֵנִי פְּזַרְתִּי חוּל עַל הַמְּקַרְקַע – וְהַכֵּל תָּם וְנִשְׁלָם – הוּא, חוּוּ. כַּמָּה נְאֻה דִּירָה זֶה! מִן הַגַּג, מִסוּף הַסְּבָה, הַנוֹתֵן רֵיט, רֵיט רָף, מִי לִי יִרְמוֹז? מִי לִי פֹה? – כַּכְּבִי פֹז נִשְׁקָפִים בּוּ... זָרַח, בְּרוּף, גְּרִשׁוֹן – הוּוּ! – בֹּאוּ, רְאוּ-נָא כַּמָּה נוּו!</p>	<p>לוֹלֵב לָנוּ וְהָדָם וְסָבָה כְּשֶׁרָה זֶה כְּדַת – בֹּאוּ, רְעִי, וְחוּוּ, הֲרֵאִיתֶם כַּסְּבָה זֶה? קְרָשִׁיתָ חֵד אֶל חֵד אֲכִי קָשֶׁר בְּחֻזְקַת-יָד וְדָלַת הַצִּיב עָלֵי צִיר, מִרְבֵּד יָפֹה עַל כָּל קִיר גַּם בְּכוּרוֹת וּפְרִי-חֵן – אַלְהָ תִלְתָּה אֲמִי בֶן.</p>
--	---

בְּאוּרִים

נוי יָפִי, כְּדַת לְפִי חֻק. חוּו רְאוּ. קְרָש board חֵד אֲחֵר. הַצִּיב
הַצִּיב. צִיר hinge מִרְבֵּד rug בְּכוּרוֹת ripe fruit קְרָקַע אֲדָמָה. תָּם
וְנִשְׁלָם נִנְמַר. פֹּז זָהֵב.

הַיְלָלוּ מַ

איש עני היה ולו ילדים רבים. לא היה לו במה לפרנס את משפחתו, לקח וילקוט והלך מבית לבית לבקש נדבות. ראו הילדים את הילקוט, התעצבו מאד ועיניהם זלגו דמעות. ככה עשה העני יום יום. עוף היה, רגליו כאבו, ועה כסתה את פניו ודמעות היו בעיניו. "אלי, אלי, — בקש העני, — איני חפץ לחיות על נדבות, טוב לי לעבוד עבודה קשה, מקחת פת לחם חנם".

פעם, בערב סבות, התהלך העני בחוץ, וראה דבר מה נוצץ על הארץ. שח העני וראה סיר מלא דיגרי ונהב. שמה העני מאד, לקח את הדיגרים, בא הביתה, קנה לבניו בגדים יפים ונתן להם לאכל ולשתות מכל טוב, כי היה לעשיר גדול. ומדי שנה בשנה, בערב סבות, עשה העשיר משתה גדול. קרא העשיר אל המשתה אורחים יפים, נתן להם לאכל ולשתות בכלי כסף וזהב, ואת הילקוט, אשר בו שם את פתי הלחם בלכתו לקבץ נדבות, הוציא מן הארון, תלה אותו בצנארו, הלק לבניו מתנות יקרות, לזה — שעון זהב

ב ל ש ו ן ע מ י

וְלֹא־אֵת — טַבַּעַת וְהֵב, לָזֶה — סוּם עַץ וְלֹא־אֵת — בְּבֶה יָפָה.
וְאַחַר כֵּן אָחֹז בְּיָדֵי וְלָדְיוֹ וַיֵּצֵא אֶת־סָבָל בְּמַחֲלוֹת. „בְּיַלְקוּט הַזֶּה
הִלַּכְתִּי לְקַבֵּץ נְדָבוֹת — אָמַר הָעָשִׂיר — וְעָבְשׁוּ עָשִׂיר אֲנִי“.

אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת קָרָה לוֹ אֶסְוִן, בְּעֶרְהָ פְרָצָה בְחֲנוּתוֹ
וְשָׂרְפָה כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְלֹא הָיָה לוֹ בְּמָה לְפָרְנָם אֵת בְּנָיו. רָעַב
הָיָה הָעָשִׂיר. נָגַשׁ אֶל הָאֲרוֹן, הוֹצִיא מִשָּׁם אֵת יַלְקוּטוֹ, תָּלָה
אוֹתוֹ בְּצַנְאוֹרָיו לְלֶכֶת לְקַבֵּץ נְדָבוֹת. רָאוּ הַיְלָדִים אֵת הַיַּלְקוּט,
שָׂמְחוּ מְאֹד וְחָשְׁבוּ שֶׁגַם הַפַּעַם יִקְבְּלוּ מִתְּנוּת יָפוֹת מֵאֲבִיהֶם,
הִתְחִילוּ לְרַקּוֹד, שָׂמְחִים וְעֹלְיוֹם, וְקוֹרְאִים:

אָבָא טוֹב, אָבָא יָקִיר,

תָּן מִתְּנוּת וּנְזַמֵּר שִׁיר!

עָמַד אֲבִיהֶם נִשְׁעַן אֶל הַקִּיר, פָּנָיו עֲצוּבִים וְעֵינָיו זוֹלָגוֹת
דְּמָעוֹת מְרַב יְגוֹן וְצַעַר. וְלֹא הִבִּינוּ הַיְלָדִים מַדּוּעַ אֲבִיהֶם
בּוֹכָה.

בְּאוּרִים

לְפָרְנָם, פְּרָנָם to support שָׂח, שָׂחָה to bend down שְׁעוֹן

צְמִיד bracelet יָצָא בְּמַחֲלוֹת to dance עָלְיוֹ שָׂמַח. יְגוֹן

sorrow

פְּרוֹזֹדוֹר לַתּוֹרָה

ספורים, אגדות ומשלים, המכילים רב המלים
המצויות בספר „בראשית“.

התקן עצמו בפרוזודור,

פרי שתבגם לטרקלין.

(פרקי אבות)

מאת

צבי שרפשטיין

ת כ ו

3		אבות ובנים
4		לא תחמוד
5		פרה שומרת שבת
7		הילד והאגוזים
9		אדם הראשון
11		השמש והירח
12		העכביש
14		העצים אשר בקשו להם מלך
16		הראש והזנב
18		הציד
19		קין והבל
21		ענש הבראי
24		השועל הערום
25		הלילה הראשון
26		החרף הראשון
27		הצפרדע והעכבר
29		עוון אברהם
32		שתי היונים
35		הגנב החפץ להיות שומר
36		אנשי סדום א'
39		אנשי סדום ב'
41		מגדל בבל
43		שקר וחמס
46		אברהם בכבשן האש
47		האוצר
49		ברית השוורים
52		העלים והשרשים

אבות ובנים

המלך אדרנינום הלך לשוח בשדה, מחויץ לעיר
ירושלים.

וירא איש זקן נוטע עץ תאנים.

ויאמר המלך לזקן:

למה תטע את העץ הזה? הלא זקן אתה. האם

תאכל עוד מפרי העץ הזה? הלא מות תמות עוד

טרם יתן העץ הזה פריו?

ויען הזקן ויאמר:

ראה נא את הגן הזה, אשר בו כל עץ נחמד

למראה וטוב למאכל. את העצים האלה נטעו

אבותי ואנכי אכלתי מפריהם. ואני חפץ פי בני

יאכלו מפרי העצים אשר נטעתי אנכי.

לשוח לטיל. טרם קום, לפני. נחמד למראה כל הרואה אותו

חומר (תפין) אותו.

פרוודור לתורה

שאלות

איפה הלך המלך לשוים? את מי ראה שם? מה עשה
הזקן? מדוע התפלא המלך על זה? כמה זמן עובר עד אשר
תתן התאנה את פריה? הידע הזקן כמה שנים יחיה? ולמה
נטע את התאנה?

לא תחמד...

כָּלֵב אָחֵד מָצָא גֵתַח בְּשָׂר, וַיִּקַּח אוֹתוֹ אֵל פִּיּוֹ
וַיֵּלֶךְ.

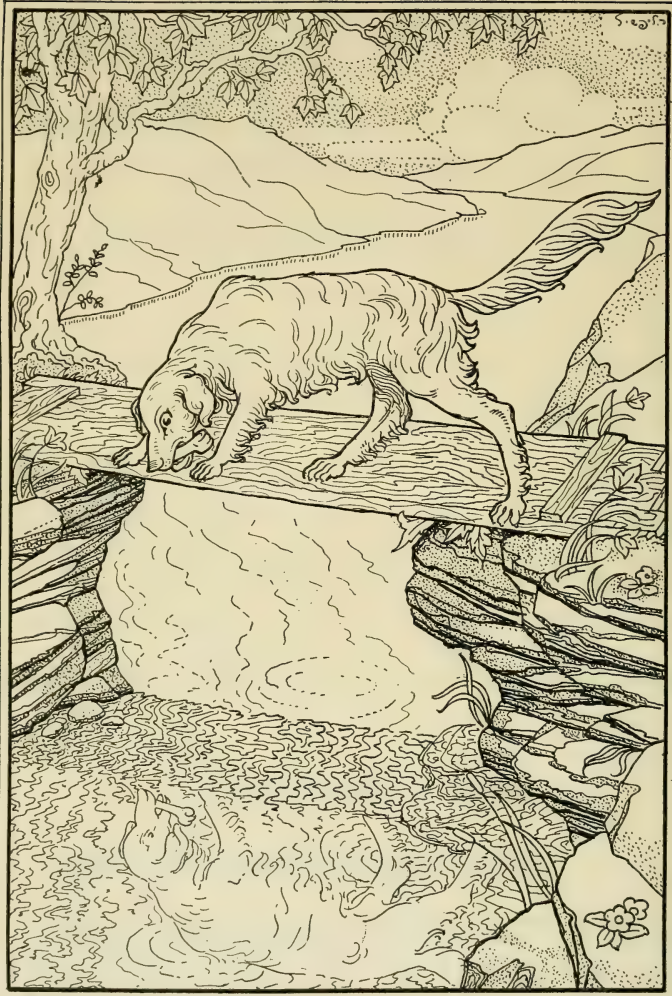
וַיַּעֲבֹר הַכָּלֵב וַנִּשֶׂר אָחֵד, אֲשֶׁר מִתַּחַת לוֹ הָיָה
גָּדָר.

וַיֵּרָא הַכָּלֵב אֶת צֵלְמוֹ בַּמַּיִם, וַיַּחֲשֹׁב כִּי שָׁם
כָּלֵב אַחֵר, וַיֹּאמֶר הַכָּלֵב:

גַּם לַכָּלֵב אֲשֶׁר בַּמַּיִם יֵשׁ גֵּתַח בְּשָׂר, אֶקַּפֵּץ אֵל
הַמַּיִם וְלָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ אֶת גֵּתַח הַבְּשָׂר אֲשֶׁר לוֹ, וְהָיוּ
לִי שָׂנָיִם.

וַיִּקַּפֵּץ אֵל הַמַּיִם וַיִּפֹּל אֵל הַתְּהוֹם.

פרוודור לתורה

ויבאו המים אל פייו, ויפל ממנו נתח הבשר,
וישאוי המים את הבשר.

ויצא הקלב מן המים רעב וכועס.

לא תחמוד כל אשר לרעה.

נתח חתיכה. צלם תמונה. תהום קרקע הנדר או הים.

שאלות

מה מצא הקלב? האכל איתו מיד? מה עבר הקלב?
מה היה מתחת לגשר? לממה עשו את הגשר? מה ראה הקלב
במים? הבאמת היה שם קלב? ומדוע ראה שם קלב? הרואה
כל איש צלמו במים? במה עוד נוכל לראות את צלמנו?
מה חשב הקלב באשר ראה את צלמו? מה הפע לעשות?
מה קרה לו באשר קפע אל המים? אנה נפל הבשר? איזה
התהום? היכול הקלב למצא עוד את נתח הבשר? מדוע לא?

פְּרָה שׁוֹמֶרֶת שֶׁבֶת

איש צדיק תמים הנה בארץ ישראל.

והאיש כבוד את השבת מאד. שישה ימים עבד

וביום השביעי שבת.

פרוודור לתורה

ולצדיק הנה היתה פְּרָה, ויעבד בָּהּ שִׁשָּׁה יָמִים
וביום השְׁבִיעִי שָׁבְתָה גַם היא מִן הָעֲבוּדָה.

ויהי היום ויִמְכַר הַצַּדִּיק אֶת הַפְּרָה לְנִבְרִי.
ויעבד בָּהּ הַנִּבְרִי.

ויבא יום השָׁבֶת ונתַרְבֵּץ הַפְּרָה וְלֹא תִפְצָה לְקוּם
ולַעֲבֹד עֲבוּדָתָהּ.

ויחר לְנִבְרִי מְאֹד, ויִבֹּא אֶל הַצַּדִּיק ויאָמַר לוֹ:
לָמָּה רַמִּית אוֹתִי?

ויִלְד הַצַּדִּיק ויִנָּש אֶל הַפְּרָה ויאָמַר לָהּ:

כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיִית אֲצִלִּי לֹא עָבַדְתִּי בְךָ
בְּיוֹם הַשָּׁבֶת, כִּי עֲבָרִי אָנֹכִי וְהוֹ צָוָה עַל הָעֲבָרִים
לְשַׁבֵּת בַּשָּׁבֶת וְלֹא לַעֲשׂוֹת כָּל מְלָאכָה, אֲךָ הָאִישׁ
אֲשֶׁר קָנָה אוֹתְךָ הוּא נִבְרִי וְאֵינְנו שׁוֹמֵר אֶת הַשָּׁבֶת.
שְׁמָעִי בְּקוּלוֹ וַעֲשֵׂי כָּל אֲשֶׁר יִצְוֶה.

וּתְקַם הַפְּרָה מִמְּקוֹמָהּ וּתִלְד לַעֲבוּדָתָהּ.

תָּמִים צַדִּיק. כִּבְדָה נְתוּן כְּבוֹד. שַׁבַּת לֹא עָבַד. נִבְרִי לֹא עֲבָרִי.

ויחר, חָרָה לוֹ פָּעַס. ונתַרְבֵּץ שָׁכְבָה. רַמִּית, רָמָה to deceive

פרוודור לתורה

שאלות

את מה כבוד האיש הצדיק? במה כבוד את השבת?
איזה בנדים לבש בששת ימי המעשה ואיזה ביום השבת?
איזה מאכלים אכל בששת ימי המעשה ואיזה בשבת? מדוע
כבוד את השבת? מדוע צנה ה' לשבת ביום השבת? מדוע
אסור לאיש עברי לעבוד בבמה ביום השבת? למי מכר
הצדיק את הפרה? מדוע לא חפצה הפרה לעבוד ביום
השבת? הידע הנכרי מדוע אין היא חפצה לעבוד? מה חשב
הוא? מה אמר לצדיק? מה עשה הצדיק כדי שהפרה תעבוד?

הילך והאגונים

אשה אחת הלכה אל התנות נתקן אגונים ותבא
אותם הביתה.

והאשה נתנה אחרים לבנה הקמן, וכל האגונים
שמה בצנצנת.

ותצו על בנה לאמר:

אל תנע באגונים האלה ואל תקח מהם.

פרוודור לתורה

ותצא האם מן החדר ותלך אל המטבח.
ולא שמע הילד בקול אמו וישם את ידו
בצנצנת, וימלא אותה אגוזים. ויחפץ להוציא ידו
מן הצנצנת ולא יכל, כי פי הצנצנת הנה צר. ויבך
הילד בכי גדול.

ותשמע אמו את קול בנה ותבא ותאמר: מה
לך, בני?

ויען הילד: לא אוכל להוציא ידי מן הצנצנת.
ותאמר לו אמו: המן האגוזים אשר צויתי לך
לבילתי קחת מהם לקחת? פתח ידך ונפלו כל
האגוזים והוצאת אותה.

ויפתח הילד את ידו, ויפלו האגוזים, ויוצא את ידו.

תפשת מרבה — לא תפשת...

שאלות

מה קנתה האם בקניות? אל מה שממה אותם? מה צנתה
לבנה? העשה הילד באשר צנתה לו אמו? מדוע לא יכל
להוציא ידו? איך נודע לאם כי לא שמר הילד את מצנתה?
מה אמרה לו אמו לעשות?

פרוודור לתורה

אדם הראשון

וַיִּקַּח ה' עֶפְרָה מִן הָאֲדָמָה וַיִּבְרָא אֶת הָאָדָם.

וַיִּפַּח ה' נְשָׁמָה בְּאָדָם וַיְחַי.

וַיֹּאמְרוּ הַמַּלְאָכִים אֵל ה': מָה הוּא הָאָדָם הַזֶּה

אֲשֶׁר בָּרָאתָ?

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: חָכָם הוּא מְאֹד.

וַיִּצְחָקוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ: אֲנַחְנוּ חֲכָמִים מְמֹנֵי.

וַיִּצְו ה' לְבַהֲמָה, לַחֲתִיָּה וּלְעֹרַף הַשָּׁמַיִם, וַיִּבְאֵוּ

כָּל־שָׁנִים שָׁנִים, אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה, וַיַּעֲמְדוּ:

לִפְנֵי ה'.

וַיֹּאמֶר ה' לַמַּלְאָכִים: מַה שְּׁמוֹת אֵלֶּהָ?

וְלֹא יָדְעוּ.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל הָאָדָם: הַיּוֹדֵעַ אֶת־הַשְּׁמוֹת כָּל

אֵלֶּהָ?

וַיַּעַן הָאָדָם וַיֹּאמֶר:

זֶה סוּס וְזֹאת סוּסָה, זֶה פָּר וְזֹאת פָּרָה, זֶה כֶּבֶשׂ

וְזֹאת כֶּבֶשָׂה, זֶה זָאב וְזֹאת זְאֵבָה, זֶה תְּרִנְגָל וְזֹאת

תְּרִנְגָלֹת...
וְזֶה הָאָדָם וְזֹאת הָאִשָּׁה...

פרוודור לתורה

ויקרא שמות לְכָל הַבְּהֵמָה, הַחַיָּה וְהָעוֹף.

ויאמר אֱלֹהִים: ואתה, מה שְׁמִךְ?

ויען הָאָדָם: אָדָם שְׁמִי, כִּי מִן הָאָדָמָה בְּרָאתָ

אותי.

וישאל ה' עוד: ומה שְׁמִי?

ויאמר אָדָם: שְׁמִךְ אֲדֹנָי, כִּי אתה אֲדוֹן עַל כָּל

הָאָרֶץ.

שאלות

כמה ברא ה' את האדם? מה עשה ה' למען יחיה האדם?
למי יש נשמה? מה שאלו המלאכים? מה ענה ה'? מדוע
צחקו המלאכים? במה הראה ה' למלאכים כי האדם חכם
מהם? באשר בא כל החי לפני ה'—במה באו מקל מין?
פר ופרח, מי הזכר ומי הנקבה? מרנגל ומרנגלת, מי הזכר
ומי הנקבה? קרא שמות תיה ובהמה, זכר ונקבה? מה השם
אשר קרא האדם לעצמו? מדוע? מה השם אשר קרא לה?
מדוע? מדוע קרא אדם לתנה—אשה? ומדוע קוראים לבעלי
כנפים עופות? הודעת למי קוראים זמיר? מדוע?

פרוודור לתורה

השמש והירח

כַּאֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
הָיָה חֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ לְהָאִיר עַל
הָאָרֶץ.

וַיְהִי שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הָאֵלֶּה בְּרִבְעֵי. וַיֵּאָר הַשֶּׁמֶשׁ
בַּיּוֹם וְהַיָּרֵחַ בַּלַּיְלָה.

וּשְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הָיוּ שְׁוִים, וַיְהִי הָאוֹר בַּלַּיְלָה
גְּדוֹל כְּאוֹר אֲשֶׁר בַּיּוֹם.

וַהֲדַבֵּר הָיָה רַע בְּעֵינֵי הַיָּרֵחַ.

וַיִּבֹא הַיָּרֵחַ אֶל אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ:

אֲדוֹנֵי, אִתָּהּ בָּרָאת אוֹהֵי וְאֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְתִתֵּן לְשִׁנֵּי

אוֹר גְּדוֹל, וְהָאֲנָשִׁים לֹא יִדְעוּ לְהַבְדִּיל בֵּינֵינוּ, מִי

הַיָּרֵחַ וּמִי הַשֶּׁמֶשׁ... לֹא טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר עָשִׂיתָ!

וַיֹּאמֶר ה': שְׁמַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. מִכַּיּוֹם

הַזֶּה יִהְיֶה אוֹרְךָ קָטָן מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּדְעוּ כָּל

פרוזדור לתורה

הָאָנָשִׁים כִּי הַמָּאֹר הַגָּדוֹל הוּא הַשָּׁמֶשׁ וְהַמָּאֹר
הַקָּטָן הוּא הַיָּרֵחַ...

לְהַאִיר לְתַת אֹר. מָאֹר נֹתֵן אֹר. דְּקִיעַ שָׁמַיִם. שְׁנֵה יִמָּה
אָחַד לְשָׁנִי. הָאָחַד נִיחַ בְּמֹו הַשָּׁנִי. הַבְּדֵל הַפְּרָשׁ. חֲלוּק difference

שאלות

מה בָּרָא אֱלֹהִים בְּרֵאשִׁיטָה? הֵהָיָה אֹר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ?
בַּמָּה מְאֹרֹת עָשָׂה ה' ? מַה נָּשָׂם שְׁנֵי הַמְאֹרֹת ? אִיפֹה הָיוּ שְׁנֵי
הַמְאֹרֹת ? מַה זֶה דְּקִיעַ ? מַה־י הָאִיר הַשָּׁמֶשׁ ? מַה־י הָאִיר
הַיָּרֵחַ ? מַדּוּעַ קוֹרְאִים לַשָּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ מְאֹרֹת ? הֵהָיָה הַבְּדֵל
בֵּין אֹר הַיָּרֵחַ לְאֹר הַשָּׁמֶשׁ ? בְּגִשׁ הַבְּדֵל בֵּין אֹר הַשָּׁמֶשׁ
לְאֹר הַיָּרֵחַ בְּזִמַּן הַנֶּה ? אִיזָה מַתֵּם נֹתֵן אֹר גָּדוֹל ? וְאִיזָה אֹר
קָטָן ? מַדּוּעַ הַקָּטָן ה' אֵת אֹר הַיָּרֵחַ ?

הַעֲבִי שׁ

לְפָנַי שָׁנִים רַבּוֹת הָיָה מְלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וְשִׁמוֹ
שָׂאִיל. וַיְהִי לוֹ שֵׁר וְשִׁמוֹ דָּוִד.
... וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּרָא דָּוִד עֹבְדֵי אֹהֶל קֹדֶשׁ.

פרוודור לתורה

ויצחק דוד ויאמר: אלהים, למה בראת את
הקדוש הזה? כל השנה הוא אורג ואין בגד...

ויאמר ה': למה צחקת, דוד? יבוא יום וראית,
כי יש תועלת גם בעפביש.

שנים אחדות עברו ושאל קצם על דוד ויחפץ
להרג אותו.

ויברח דוד מפני שאל, ויתחבא במערה אחת.
ושאל רבה אחריו.

ויבא עפביש ויגרג קורים על פי המערה אשר
התחבא דוד בה.

ושאל בא אל המערה וירא את קורי העפביש
ויאמר: דוד איננו במערה הזאת, כי לו בא שמה
וקרע את הקורים אשר על פיה.

ויילך שאל משם.

אז אמר דוד: ברוך אלהי ה' אשר בראת את
העפביש ושלחת אותו להציל אותי ממוות.

שר פקיד ארג טוה to weave use מערה חור

גדול באדמה cave רוף ריץ. הצל to save

פריזדור לתורה

שאלות

מה ראה דוד? איזה מין חי הוא עקביש? האם גם הזבוב
רמש? עוד איזה רמשים אתה יודע? מה אורג העקביש?
למה הוא אורג את הקורים? מה חשב דוד על הרמש? מתי
הביא לו הרמש תועלת? מדוע ברח דוד מפני שאול? ומה
עשה שאול? לו בא שאול אל המערה מה היה עושה לדוד?
ומדוע לא בא אל המערה? הראית מערה? איפה יש
מערות?

העצים אשר בקשו להם מלך...

הלך הלכו להם העצים למשח עליהם מלך.

ויאמרו לזית:

מלך עלינו.

ויען הזית:

לא אחפץ למלך עליכם. אני נוהן שמן טוב,
ובנה אני שמח. האחדיל לתת שמן והלבתי למלך
על העצים?

ויאמרו העצים לתאנה:

תְּמָרִים

עֵלֶף

עֵץ תְּמָרִים

זֵית

אֲשֵׁכּוֹל
עֲנָבִים

חֲרָץ

אֲשֵׁכּוֹל

עֲנָבֵי צֵית

גִּבְרִין

פרוודור לתורה

לְכִי אִתָּךְ מֶלְכִי עָלֵינוּ.

וּתְאֹמַר לָהֶם הִתְאַנְּהוּ:

הַאֲחֻדֵּל לָתֵת אֶת פְּרִי הַמִּתּוֹק וְהַלֶּבֶתִי לְמֶלֶךְ

עַל הָעֵצִים?

וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לְגִפְּנָן:

לְכִי אִתָּךְ מֶלְכִי עָלֵינוּ.

וּתְאֹמַר לָהֶם הַגִּפְּנָן:

הַאֲחֻדֵּל לָתֵת אֶת יַיְנִי וְהַלֶּבֶתִי לְמֶלֶךְ עַל הָעֵצִים?

וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵצִים אֶל הָאֶטֶד:

לֵךְ אִתָּהּ, מֶלֶךְ עָלֵינוּ.

וַיֹּאמֶר הָאֶטֶד:

אִם בְּאַמַּת אַתֶּם מוֹשְׁחִים אוֹתִי לְמֶלֶךְ עָלֵיכֶם—

בֹּאוּ אֵל תַּחַת צְלִי, וְאִם אֵין—תֵּצֵא אִישׁ מִן הָאֶטֶד

וְתִשְׂרַף אֶת הָאֲרָזִים אֲשֶׁר בְּהַר הַלְבָנוֹן...

שאלות

מָה עוֹשִׂים מִן הַנּוֹת? מָה עוֹשִׂים בְּשָׁמֶן? מָה קוֹרְאִים

לְפְרֵי הַגִּפְּנָן? מָה עוֹשִׂים בַּנּוֹן? מָה מְקַדְּשִׁים עַל הַנּוֹן? וְעַן

פרוודור לתורה

התאנה — היש בו תועלת? ומה התועלת שיש באמר? באשר
תפצו לפנים להמליך מלך במה משהו את ראשו? במי
תפצו העצים למלך עליהם? מהווע הלקבו אל הנות בראשונה?
אל מי הלקבו אחרי כן? מהווע לא תפך הנות למלך? ומהווע
לא תפצה התאנה? והגפן מהווע לא תפצה למלך? ומהווע
תפך האמר למלך? היש לאמר צל? ומהווע בקש שיבאו
אל תחת צלו? אינה עצים הם הארזים? הגבוהים הם אם
נמוכים? היכולה האש מן האמר להגיע עד הארזים? על
אינה הר בארץ ישראל גדלו ארזים? הנראו הארזים מפני
האמר?

הראש והגב

ויהי היום ויאמר גב הנחש אל הראש:

עד מתי תלך אפה ראשונה?

ויען הראש ויאמר:

לך אפה ראשונה ונהנת אותי

וילך הנחש על הגחון, וגבו לפנים וראשו

לאחור.

פרוודור לחורה

פְּתָאם נִפְל הַנְּנָב אֶל מַעֲיֵן מַיִם. וַיִּבְרַךְ הַנְּנָב

וַיִּבְקֶשׁ:

רֹאשׁ, רֹאשִׁי, הַצִּילֵנִי,

מִן הַמַּיִם הוֹצִיאֵנִי.

וַיַּעַשׂ הָרֹאשׁ בֵּן.

אֵד בְּלִבְתָּם מִשָּׁם הִחַל הַנְּנָב שְׁנִית לְנַהֵג אֶת
הָרֹאשׁ, וַיְהִי הַנְּנָב לְפָנָיִם וְהָרֹאשׁ לְאַחֹר. וְהַיְלָדִים
אֲשֶׁר הָיוּ בָּעֵת הַהִיא בְּשָׂדֵה אֶסְפוֹ עֲנָפֵי יַעֲצִים
וְעֵלָיִם וַיִּבְעִירוּ בָהֶם אֵשׁ. וְהַנְּנָב לֹא רָאָה וְלֹא יָדַע
וַיָּבֹא אֶל תּוֹךְ הָאֵשׁ.

וַיִּבְרַךְ הַנְּנָב וַיֹּאמֶר:

רֹאשׁ, רֹאשִׁי, הַצִּילֵנִי

מִן הָאֵשׁ הוֹצִיאֵנִי.

וַיּוֹצֵא הָרֹאשׁ אֶת הַנְּנָב מִן הָאֵשׁ, וּמִן הַיּוֹם הַהוּא

וְהַיְלָאָה לֹא הִפִּיץ עוֹד הַנְּנָב לְלִבְתָּת רֵאשׁוֹנָה.

נִהַג נְהַל, לְהַרְאוֹת אֶת הַדְּרֹךְ to lead וַיִּבְעִירוּ, הִבְעֵר הַדְּלָק,

עָשָׂה אֵשׁ.

פרוודור לתורה

שאלות

מי הולך תמיד ראשונה, הראש או הנגב? הטוב הדבר
הזה? מדוע? ומה חפץ נגב הנחש? מדוע חפץ הוא ללכת
ראשונה? הניש רגלים לנחש? ואיך הוא הולך? היורע אמה
מלה אחרת לגחון? מה קרה לנגב? ומי עזר לו? ומה קרה
לו בפעם השנייה? ומי עזר לו בפעם השנייה?

הציד

ארי בא אל כפר אחד בפלילה וימרף עגלה אחת.
וישמע ציד אחד את הדבר הזה ויאמר:
אנכי לא אירא מפני הארי, הנה אלף והרנתי
אותו.

וישמעו האנשים ויקראו: היךד, הנה גבור!
ויקח הציד את קשתו ויחגר את הקגורה אשר
לו, ויצא לבקש את הארי.
ויפגש אותו אפר אחד ויאמר לו:
מה תבקש?

פרוודור לתורה

ויאמר הציד:

את הארי אנכי מבקש. הנידה נא לי איפה
ירבץ?

ויאמר האבר:

בא נא אתי ואביאך אל מקום הארי. הנה הוא
הולך...

ויהי כשמע הציד את הדברים האלה וישא את
רנליו ויברח...

שאלות

מה עשה הארי בכפר? מה אמר הציד? הבאמת לא
ירא מפני הארי? ומדוע אמר ככה? מה לקח אתו? מה
עושים בקשת? ולמה לו החגורה? מה היתה החגורה עשויה?
מי חפץ להראות לו את מקום הארי? ומה עשה הציד אז?

קין והבל

ותלך חוה, אשת האדם, את קין ואת הבל.
ויהי היום ויאמר קין אל הבל:

פרוודור לתורה

נחלק את העולם בינינו.

וְנִחַלְקוּ אֶת הָעוֹלָם, וְנִקַּח לוֹ קוֹן אֶת הָאֲדָמָה,
וְהִבֵּל לָקַח אֶת הַצֹּאן.

וַיְהִי הִבֵּל רוֹעֵה צֹאן וְקוֹן הָיָה עוֹבֵד אֲדָמָה.
וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּרָא קוֹן אֶת הִבֵּל וְהוּא רוֹעֵה צֹאן,
וַיֹּאמֶר לוֹ:

הָאֲדָמָה הֲלֹא לִי הִיא, וְלָמָּה תַעֲמֹד עָלֶיהָ אַתָּה
וְצֹאנְךָ? אֵל תִּתֵּן לְצֹאנְךָ לֶאֱכֹל מִן הָעֵשֶׂב, כִּי
לִי הִיא.

וַיֹּאמֶר הִבֵּל:

וְהַצֹּאן הֲלֹא לִי הֵן, וְלָמָּה לְקַחְתָּ מִן הַצֹּמֵר
אֲשֶׁר לְצֹאנִי לְתַפּוֹר לְךָ בְּגֶד?
וַיְהִי רִיב בֵּין קוֹן וְהִבֵּל, וַיָּקָם בֵּין עַל הִבֵּל אָחִיו
וַיַּהַרְגֵהוּ.

שאלות

כִּמָּה בָּנִים יָלְדָה תוֹהָ? מַה שְּׂמוֹתָם? מִי הָיָה הַבְּכוֹר וּמִי
הַצֶּעִיר? מַה חִלְקוּ בִּינֵיהֶם? מַה לָּקַח לוֹ קוֹן? וּמַה לָּקַח לוֹ
הִבֵּל? מַדּוּעַ כָּעַם קוֹן עַל הִבֵּל? הַאֲפֹשֶׁר יִהְיֶה לַחַיּוֹת בְּעוֹלָם

פרוודור לתורה

אם כל אחד יקח לו חלק מן העולם ולא יתן לשני רשות להשתמש בו? מדוע לא? ומה צריך לעשות? מה היה סוף הריב?

ענש הבדאי

ויהי הנער לוי רועה צאן אביו בשדה, לא רחוק מיער אחד, וישמר על הצאן מפני הזאבים, וכיום קיץ חם, עת אשר האפרים עבדו בשדה, קצרו את השבלים ואלמו אותן לאלומות, ויאמר לוי אל לבו:

אקרא נא בקול "זאב" וחשבו האפרים כי התנפל זאב על העדר, וקאו לעזרתו, ולא ימצאו מאומה, והנה לי הדבר לצחוק.

ויעש לוי כאשר אמר ויקרא בקול "זאבים, זאבים קאו", ויתחבא בתוך עצי היער.

ויקחו עובדי האדמה את מגליהם וירוצו לעזור לו, וקאו ויראו והנה אין זאבים וישובו לעבודתם.

פרוזדור לתורה

ויהי למחר ויעש לוי שנית כדבר הזה ויקרא
"אבים, ואבים באו", וירץ עוד הפעם אל היער
ויקבא שם.

וישמעו האפרים את הקול הקורא וירוצו לעזור
לו, ולא מצאו כל ואב, וידעו כי רמה אותם הנער,
ויחפצו להכות אותו, אך לא ידעו איפה הוא.

ויהי ביום השלישי ויצאו אבים מן היער ויקרא
לוי מאד ויקרא "אבים, ואבים באו", אך עובדי
האדמה לא האמינו לו עוד ולא באו לעזור לו.

ויטרפו האבים בכשות אחרות.

ויבעס אביו מאד ויגרש אותו מן הבית ויאמר
לו: שבוע ימים אל תבא אל ביתי ואל תראה
את פני.

ויהי לוי נע ונד שבעה ימים ולא מצא מנוח,
וישב אל אביו ויבקש ממנו לסלח לו, ויאמר לו:
נדול עוונתי, סלח לי.

פרוודור לתורה

ויסלח לו אביו.

אך מן היום ההוא לא דבר עוד דברי שקר.

בדאי אפילו אמר אמת

אין שומעים לו.

שאלות

מה הנה לוי? שׁל מי היו הצאן? איפה רעה את הצאן?
מה הן צאן? מפני מי שׁמר את הצאן? איפה היו הנאבים?
את מי חפץ לרמות? הממר לדבר שקר? מה קרא הנער?
מי שמע קולו? מה עשו האפרים בשדה? במה קצרו את
השבילים? מה עשו המגל? האוחז האפר בעץ המגל
או בלהט? מדוע לא בלהט? מה זאת אלקמה? מה שמעו
פתאם? שׁל מי הנה הקול? מה מצאו פשבאו שמה? איפה
הנה אז לוי? לקמה התחבא ביער? מתי רמה לוי את האפרים
שנית? מה חפצו האפרים לעשות לו? ומדוע לא ענשו
אותו? מה קרה ביום השלישי? מדוע לא באו האפרים לעזור
לו אז? מה עשו הנאבים לעדר? מה עשה לו אביו? לכמה
זמן גרש אותו מן הבית? מה עשה בשבוע ההוא? הישב
במקום אחר? מה זה „הוא הנה נע ונד“? מה אמר לו אביו?
הסלח לו אביו? מתי?

פרוודור לתורה

השועל הערום

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּלֶךְ הַזָּאֵב וַיִּפְגַּשׁ בַּשּׁוּעַל. וַיֹּאמֶר
הַזָּאֵב אֶל הַשּׁוּעַל:

לֹא טוֹב לִי, אָחִי, כִּי רָעַב אֲנִכִּי מְאֹד.
וַיֹּאמֶר הַשּׁוּעַל:

אֲנִכִּי אֵינְךָ לֶךָ עֵצָה טוֹבָה. הַיּוֹם יוֹם לִשְׂשׂוֹי, בַּיּוֹם
הַזֶּה יֵאָפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֵגוֹת וַיִּבְשְׁלוּ בַּשָּׂדֶה וְדָגִים
לְכָבוֹד שַׁבָּת. לֶךָ וְעִזְרַתְּ לָהֶם בְּעִבּוּדָתָם וְנִתְּנוּ לֶךָ
אֶכֶל לָרֵב.

וַיֵּלֶךְ הַשּׁוּעַל לְעִזּוֹר לַיהוּדִים.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַשּׁוּעַל הוֹלֵךְ וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים
מִמְּקוֹלוֹת וַיֵּצְאוּ מִבֵּיתֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶת הַזָּאֵב מִבֵּית רֵבָה
וַיִּגְרְשׁוּ אוֹתוֹ מִשָּׁם.

שאלות

בְּמִי פָגַשׁ הַזָּאֵב? מַה סִּפֵּר לַשּׁוּעַל? לָמָּה סִּפֵּר לוֹ כִּי
רָעַב הוּא? מַה הָעֵצָה אֲשֶׁר יָעַץ לוֹ הַשּׁוּעַל? הַטּוֹבָה הַזֹּאת
הָעֵצָה? וּמִדּוּעַ יָעַץ לוֹ כֵּךָ? הֲהִיָּה הַזָּאֵב עָרוֹם? מִנֵּי־אֵתָּה

פרוודר לתורה

יודע שלא תהא ערום? ומי תהא ערום? מה מעשה הערמה
שעשה?

הלילה הראשון

ויבא ה' את האדם ביום הששי בבקר.
ויערב בא השמש והשן תהא. ותפל אימה
גדולה על האדם, כי לא ידע מה זה לילה.
ויאמר האדם: בגלל החטא אשר חטאתי לה'
הבוא את החשך והעולם ותהא עוד הפעם תהו
ובהו, ואנכי אמות.

וישב כל הלילה ויבך.

למחר בבקר ראה אדם והנה השמש עולה
להאיר לארץ, וישמח מאד ויאמר: ברוך ה' יוצר
אור ובורא חשך.
ויבא מנחה לה'.

שאלות

מתי ברא ה' את האדם? הדע מה זה לילה? מדוע
לא? מה חשב בשבא הלילה? מתי תהא העולם תהו ובהו?

פרוודור לתורה

הִתְנַח אִז אִזר בְּעוֹלָם? הִתְנַח אִז מִיּוֹת וּבְחַמּוֹת? הִתְנַח אִז
עֵשֶׁב? וּמָה הִנֵּחַ אִז? מָה עָשָׂה הָאָדָם כָּל הַלַּיְלָה? הִבְכָּה גַם
בַּבֶּקֶר? מֵדוּעַ לֹא בָכָה עוֹד בַּבֶּקֶר?

החֲרָף הָרֵאשׁוֹן

וַיְהִי כַאֲשֶׁר בָּאָה עֵת הַחֲרָף וַיִּקְטְנוּ הַיָּמִים.
וַתִּפֹּל אִימָה גְדוֹלָה עַל הָאָדָם וַיֹּאמֶר:
בְּגִלְגַּל הַחַטָּא אֲשֶׁר חָטַאתִי תִהְיֶה הָאָרֶץ לְתַחֲוִי
וְבַהוּ, וְאַנְכִי וְאַשְׁתִּי חַוָּה נָמוּת.
וַיֵּשְׁבוּ הוּא וְחַוָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּבְכוּ.
וַיַּעֲבְרוּ יָמֵי הַחֲרָף וַיָּבֹאוּ יָמֵי הָאָבִיב.
וַמֵּרֵאשִׁית הָאָבִיב אָרְכוּ הַיָּמִים.
וַיִּשְׂמַח הָאָדָם וַיָּבֹא מִנְחָה לָהּ.

שְׂאֵלוֹת

מָתַי הַיָּמִים קָצָרִים וּמָתַי הֵם אָרְכִים? הַיָּדַע הָאָדָם אֶת
הַדָּבָר חַוָּה? מֵדוּעַ לֹא יָדַע? וּמָה חָשַׁב כַּאֲשֶׁר רָאָה כִּי הַיָּמִים
הַזֵּלֶקֶת וְקָצָר? מָתַי הִנֵּחַ הָעוֹלָם תַּחֲוִי וְבַהוּ? מָתַי אָרְכוּ

פרוודור לתורה

הַיָּמִים? מָה הַבֵּיא הָאָדָם לַחַי? מָה הַיְהִימָה הַמְּנַחָה אֲשֶׁר
הַבֵּיא?

הַצְּפָרָדַע וְהַעֲבָבָר

צְפָרָדַע אַחַת הִלְכָה לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה, וַתִּרְאֵ אֶת
הַעֲבָבָר הַזֶּה לְקִרְאָתָהּ.

וַתַּחְפֹּץ הַצְּפָרָדַע לְהִתֵּל בְּעֲבָבָר וַתֹּאמֶר לוֹ:
שָׁלוֹם לָךְ עֲבָבָר יְפֵה, אֲנִי שְׂמֵחָה לִרְאוֹת אוֹתְךָ.
הַיּוֹם שָׁבַת וְאֵין לִי כָל עֲבוּדָה, אוֹלֵי תִלְךָ לְשׁוּחַ אִתִּי?
וַיַּעַן הַעֲבָבָר:

טוֹב מְאֹד, גִּלְךָ שְׂגִינִי לְשׁוּחַ וְהִינֵנִי רַעִים טוֹבִים.
וַתֹּאמֶר הַצְּפָרָדַע:

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ מְצֵאוֹ הֵן בְּעֵינַי, אֵךְ וְרָאָה
אֲנִכִי מִן נִפְרַד בַּדְּרָךְ, לְכֵן אֶקַּח עֵשֶׂב וְקִשְׁרֹתַי אַחַת
מִרְגְּלֶיךָ אֵל בְּרַעֲי, וְהִלְכְנוּ יַחַד וְלֹא נִפְרָד.

וַתִּקַּח הַצְּפָרָדַע עֵשֶׂב וַתִּקְשֶׁר אֶת רְגְלֵ הַעֲבָבָר
אֵל בְּרַעְיָהּ, וַיִּלְכּוּ יַחַד.

וַיִּלְכּוּ בַשָּׂדֶה, וַתֹּאכַל הַצְּפָרָדַע רִמְשִׁים אֲשֶׁר
מְצָאָהּ, וְהַעֲבָבָר אָכַל גְּרַעֲיֵי הַטָּה.

פרוודור לתורה

ויבאו אל אגם מים. ויאמר העבֶבֶר:

גלֶד מִזֶה, כִּי פֶה מְקוּנָה מִים. אֲנֹכִי אוֹהֵב אֶת
הַנִּבְשָׁה וְשׂוֹנֵא אֶת הַמַּיִם.

אֵךְ הַצְּפִרְדֵּעַ אֲמָרָה:

מִדּוּעַ גִּלְדֶּךָ מִפֶּה? הַיּוֹם חָם מְאֹד, נִרְחֵץ נָא בַּמַּיִם.
וּתְקַבֵּץ הַצְּפִרְדֵּעַ אֶל הַמַּיִם, וְהַעֲבֶבֶר תִּפְעַץ לְבָרַח
יֵלֵא יָכֹל, כִּי הִנֵּה קָשׁוּר אֶל הַצְּפִרְדֵּעַ.

וְעִישׂ אֶחָד עֶמֶד אֲזוּ עַל עֵץ, וַיֵּרָא אֶת הַעֲבֶבֶר,
וַיַּעַף וַיִּקַּח אוֹתוֹ, אֵךְ הַצְּפִרְדֵּעַ הִזְתָּה קְשׁוּרָה אֶל
הַעֲבֶבֶר וְנִמְשְׁכָה אַחֲרָיו. וַיִּטְרַף אֶת שְׁגִינָהֶם.

וּתִרְאִינָה הַצְּפִרְדֵּעִים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וּתֹאמְרֵנָה:
נַעַן אֲשֶׁר חִפְצָה הַצְּפִרְדֵּעַ לְהִתֵּל בְּעֲבֶבֶר מִתָּה
גַּם הִיא.

וּמִן הַיּוֹם הַהוּא וְהִלָּאָה לֹא הוֹסִיפוּ עוֹד הַצְּפִרְדֵּעִים
לְהִתֵּל בְּעֲבֶבְרִים וּבְכָל חַיִּי.

לְשׂוֹחַ לְטִיל to take a walk לְהִתֵּל לְצֻחֵק. בְּרַעֲי בְּגִלִּי. תַּחֲשׂוּ

wheat מְקוּנָה-מַיִם מְקוּם שֶׁנִּצְאָסְפוּ שָׁם מַיִם.

פרוודור לתורה

שאלות

איפה הלכה הצפרדע לשום? איזהו המקום אשר
הצפרדע אוהבת להיות בו? האם מונב לעכבר להיות באגם?
מדוע לא? במי פגשה הצפרדע? מה אמרה אליו? האמת
דברה הצפרדע? למה הפצה ללקת יחד עם העכבר? במה
קשרה את רגל העכבר אל פרעה? למה עשתה זאת? לאן
הפצה הצפרדע לקפץ? החפץ גם העכבר לקפץ שמה?
ומדוע בא אל האגם? מי ראה את העכבר? האוכל העיט
גם צפרדעים? מדוע הוציא גם אותה? מה אמרו כל
הצפרדעים?

עוון אברהם

ויהי היום וישב אברהם פתח אהלו.

וישא עיניו וירא איש זקן הולך.

רץ אברהם לקראתו, מפתח האהל, ויאמר לו:

אדוני, אל נא תעבר מנה, בא נא אל אהלי

ונתתי לך אכל.

ויען הזקן ויאמר:

פרוודור לתורה

בן תעשה, באשר דברתי.

ותקח שרה קמח ותלש ותעש עגות, ואבָרָהָם
רץ אל הבָקָר ויִקַּח עֵגֶל רַךְ וטוֹב, ויתן אל הנער
וימהר לעשות אותו. ויִקַּח אבָרָהָם אֶת הבָּשָׂר וְאֶת
הָעֵגוֹת ויתן לפני הַגָּזָן ויאכל.

ויאמר אבָרָהָם לַגָּזָן:

בָּרַךְ, אֲדוֹנָי, אֵת ה', אֵל עֲלִיּוֹן, בּוֹרֵא שָׁמַיִם
וְאָרֶץ, הַנּוֹתֵן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר.
ויחַר לַגָּזָן ויאמר לוֹ:

לֹא יָדַעְתִּי אֵת ה' וְלֹא אָבָרַךְ אוֹתוֹ.

ויקצה אבָרָהָם עַל הַגָּזָן ויגַרֵשׁ אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ.

ויקרא ה' אֶל אבָרָהָם ויאמר לוֹ:

אֵיךְ הַגָּזָן אֲשֶׁר בָּא אֵלָיךְ? מַדּוּעַ גִּרַשְׁתָּ אוֹתוֹ

מִבֵּיתךָ?

ויען אבָרָהָם ויאמר:

כִּי לֹא הֵבֵאִינִי בָּךְ וְלֹא חָפֵץ לְבָרַךְ אוֹתךָ.

ויען ה' ויאמר:

פרוודור לתורה

הנה זקן האיש ואנכי נתתי לו כל הנמים בנדר
ללבש ולחם לאכל, אף פי עבד לאלילים, ואתה
נתת לו אף ארקה אחת ותגרש אותו.

ויען אברהם ויאמר:

נרול עוונני, סלח לי הפעם.

וירץ אברהם וימצא את הזקן ויבקש ממנו
לסלח לו, וישיבהו אל ביתו, ויאכל וישק אותו,
וינתן לו צדה וישלח אותו לדרךבו.

שאלות

איפה ישב אברהם? מה הסבדל בין בית לאהל? מדוע
ישב על פתח האהל? את מי ראה? מה בקש מן הזקן? למה
בקש מאתו לבא אל אהלו? מה עשתה שרה לאורח? איך
עושים ענות? איפה אופים את הענות? מה לקח אברהם?
איפה עמד העגל? מי בשל את העגל? מה אמר לזקן אחר
אכלו? ומדוע לא תפץ הזקן לברך את שם ה'? מה עשה
אברהם לזקן? העשה אברהם מעשה טוב? מדוע לא? מה
אמר לו ה'? מדוע קוראים לה' אל עליון? מה עשה אברהם
אחר כך?

פרוודור לתורה

שְׁתֵּי הַיּוֹנִים

בְּשֶׁבֶד אֶחָד יָשְׁבוּ שְׁתֵּי יוֹנִים, שְׁתֵּי אֲחִיּוֹת.
וַתְּהִי הַבְּכִירָה יוֹשֶׁבֶת שֶׁבֶד וַתַּצְעִירָה אֶת־הַבְּתוּלָה
לְעוֹף מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, לְנוֹד וּלְנוּעַ.

וַיְהִי הַיּוֹם וַתֹּאמֶר הַצְעִירָה אֶל הַבְּכִירָה:
לֹא אוֹכֵל עוֹד לְשֶׁבֶת בְּשֶׁבֶד הַזֶּה. תִּפְצָה אֲנִי
לְעוֹף וּלְרֹאוֹת אֶת הָעוֹלָם.

וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה:

אֵל נָא תִּלְכְּנִי, אֲחוֹתִי, כִּי כֹה טוֹב לָנוּ. לָמָּה לָךְ
לְהִיּוֹת נֹעָה וְנֹדָה בְּאֶרֶץ, וַתִּהְיֶה כָּל הַמוֹצֵא אוֹתָךְ
וַתִּרְגֹּף. שְׁבִי כֹה עִמָּדִי.

וְלֹא שָׁמְעָה הַצְעִירָה בְּקוֹל אֲחוֹתָהּ וַתֹּאמֶר:

אֲעוֹף מִזֶּה וּבְעוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים אָשׁוּב.

וַתִּנְשֹׁק לְאֲחוֹתָהּ וַתָּעַרְהָ.

בַּעַת הַהוּא הִמְטִיר ה' עַל הָאֶרֶץ מָטָר גָּדוֹל,

וַתְּהִי הַיּוֹנָה רְטֹבָה מִנְּשָׁם וְרוֹעֵדֶת מִקּוֹר.

וַתִּרְאֵה הַיּוֹנָה עֵץ וַתַּעֲמֹד עָלָיו עַד עֵבֹר הַנְּשָׁם.

פרוודור לתורה

ותבא רוח ויפלא הגשם, ונוצות היונה יבשו,
ותעף הקלף.

ותרעב היונה לגלגלם, ותרא נרעינים על הארץ
ותדר לאכל מן הנרעינים והנה נלכדה ברשת.

אף הרשת היתה ישנה מאד וחומיה נרקבים,
ותקרע היונה את חומי הרשת בשניה ותעף.

בעת ההיא ראה אותה עיט וירד אליה למרפה
וירדף אחריה.

ותמהר היונה לעוף ותברח מפניו.

והיונה היתה עיפה מאד ותמצא מנוח לבך
רנלה על ענף עץ אחד.

וירא אותה נער שוכב ונקה אבן ויקלע בה
ויפצע את רנלה.

ותרא היונה כי לא טוב לה לנוד ולנוע, כי
רבים החפצים לעשות לה רעה, ותשב אל השבך.

ותרא אותה אהותה הבכירה ותשמח מאד
ותנשק אותה ותתן לה אכל ותשכב אותה על

דשא רך לנוח, ותשמר עליה עד כי נרפאה.

פרוודור לתורה

שאלות

איפה ישבו שתי היונים? מה היתה הבכירה? האכה לעוף ממקום למקום? ומי מהן אכה לנוד ולנוע? מדוע תפצה לנוד ולנוע? מה אמרה הצעירה אל הבכירה? מה אמרה הבכירה כי יעשו לצעירה אם תצא מן הבן? השמעה בצעירה בקול הבכירה? מה היה כאשר יצאה הצעירה מן השבך? מה פרוש הדברים: "ה' המטיר"? מדוע היתה היונה רטבה? מתי נכלא הנשם? מה ראתה היונה על הארץ? מי שם הנרעינים על הארץ? למה שם האיש את הנרעינים על הארץ? מה עשויה הרשת? ההיתה הרשת הזאת חזקה? מדוע לא היתה חזקה? איך יצאה מן הרשת? מי ראה אותה? או? אינה עוף הוא עיט? עוד אינה עוף מורף אמה יודע? מה חפץ העיט לעשות לה? המרף אותה? מדוע לא? איפה עמדה היונה לנח? מדוע עמדה לנח? מדוע היתה ענפה? מה פרוש הדברים: "היא מצאה מנח לבה רגלה"? מה עשה לה הנער? לאן שבה היונה? מי צדק, הצעירה או הבכירה? מדוע צדקה הבכירה?

הגנב החפץ להיות שומר

בא החורף, בא הקור.

ותהי הבהמה בקרפת ולא יצאה משם והתרנגולים
והתרנגלות היו כלול ולא יצאו גם הם.
והשועל לא מצא לו טרף וירעב.
ויילך השועל אל העיר ויבא אל סוחר העופות
ויאמר לו:

אדוני, אני רואה בהצורך עופות רבים, תרנגולים
ותרנגלות ואזנים, מי ישמר עליהם מפני הנזבים?
אנכי אשמר עליהם, ומשכרת לא תשלם לי, הנם
אעבוד את עבודתי, כי אין לי כל עבודה ואנכי
שונא את הבטלה.

וישמע הסוחר את דברי השועל ויצחק ויאמר:
ידעתני כי שומר טוב אתה וכי תשמר על
העופות מפני הנזבים, אך מי ישמר עליהם מפני
השועל הערם?

פרוודור לתורה

שאלות

מתי הנה הדבר הזה? מתי היא ראשית הקנין? כמה
הדשים בקנין? ומתי היא ראשית הסתו? מתי ראשית החרף?
ומתי ראשית האביב? מתי טוב לשועל ומתי רע לו? מדוע
רע לו בחרף? אל מי הלך? מה אמר לו? הבאמת חפץ
לשמר על העופות מפני הגנבים? ומדוע אמר ככה לאיש?
האמין לו הסוחר? מדוע? מה אמר הסוחר לשועל?

אנשי סדום

א

היה היתה עיר ושמה סדום.
ואנשי סדום היו רעים וחטאים לה' מאד. כלם
היו אנשי חמס.
ויבחרו להם אנשי סדום ארבעה שופטים, אחד
דובר שקר, השני איש-מרמה, השלישי גונב-נפש
והרביעי איש-חמס.
ויוציאו השופטים משפט: כי יכה איש רעהו
עד זוב דם ישלם המכה לאיש אשר הכה אותו.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם סְדוֹמָה,
וַיֵּרָא סְדוֹמִי אֶחָד עוֹשֶׂה מַלְהָמָה עִם אִישׁ זָר אֲשֶׁר
בָּא אֶל הָעִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלִיעֶזֶר אֶל הַסְּדוֹמִי:
מָה רָעָה עָשָׂה לְךָ הָאִישׁ?
וַיַּעַן הַסְּדוֹמִי וַיֹּאמֶר:

כִּי אָמַרְתִּי לוֹ לְפָשֵׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָתֵת אוֹתָם לִי
וְלֹא חָפֵץ.

וַיַּחַר לְאֱלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר לְסְדוֹמִי:
אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הָאִישׁ הַזֶּה וְאֵל תַּעֲשֶׂה לוֹ
מֵאוֹמָה.

וַיִּקְצַף הַסְּדוֹמִי עַל אֱלִיעֶזֶר וַיִּךְ אוֹתוֹ בְּאֶבֶן עַד
כִּי זָב דָּם מִמָּצְחוֹ, וַיֹּאמֶר: הִנֵּה הוֹצֵאתִי דָם מִמָּצְחֶךָ
וַעֲתָה תֵּן לִי שְׂכָרִי.

וַיִּתְפַּלֵּא אֱלִיעֶזֶר, וְהַסְּדוֹמִי הִחְזִיק בְּיָדוֹ וַיִּמְשַׁךְ
אוֹתוֹ אֶל הַשׁוֹפְטִים.

וַיֹּאמֶר הַשׁוֹפֵט אִישׁ-חָמָס אֶל אֱלִיעֶזֶר:

פרוודור לתורה

שִׁלְמִים לְאִישׁ הַזֶּה אֶת שְׂכָרוֹ. בֵּן זֶהוּא הַמְשַׁפֵּט
בְּאַרְצֵנוּ; הַמְכָה יִשְׁלַם לַמְכָה.
וַיִּקַּח אֱלִיעֶזֶר אֶבְרָם וַיִּדְּ בָהּ אֶת הַשּׁוֹפֵט עַל
רֵאשׁוֹ, וַיֹּאמֶר:

שִׁלְמִים לִי שְׂכָרִי, כִּי הִכִּיתִי אוֹתְךָ, וְנָתַתִּי אֶת
הַשְּׂכָר לְאִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה אוֹתִי.

חָמָס נֶזְלָה robbery

שאלות

מָה הָיוּ אַנְשֵׁי סְדוּם? בְּמִי בָחָרוּ לְשׁוֹפְטִים? מַדּוּעַ קָרְאוּ
לְאַחַד הַשּׁוֹפְטִים דּוֹבֵר שְׂקֵר? מַדּוּעַ קָרְאוּ לְשֵׁנֵי אִישׁ מֶרְכָּה?
מַדּוּעַ קָרְאוּ לְשְׁלִישֵׁי גּוֹנֵב נֶפֶשׁ? וּמַדּוּעַ קָרְאוּ קְדֻבֵּי אִישׁ-
חָמָס? אֵינָה חֵק חֲקָקוּ אַנְשֵׁי סְדוּם? הַטּוֹב הַחֵק הַזֶּה? מָה
עָשָׂה הַסְדוּמִי לְאִישׁ הַזֶּה? מָה אָמַר אֱלִיעֶזֶר לְסְדוּמִי? וּמָה
עָשָׂה לְאֱלִיעֶזֶר? מָה דָּרַשׁ הַסְדוּמִי מֵאֱלִיעֶזֶר אַחֲרֵי כֵן? הַשִּׁלְמִים
לוֹ אֱלִיעֶזֶר שְׂכָר? לָאֵן הָלָכּוּ? מָה אָמַר הַשּׁוֹפֵט? וּמָה עָשָׂה
אֱלִיעֶזֶר?

פרוודור לתורה

אנשי סדום

ב

אנשי סדום לא נתנו לאיש עני נדבה, נדבת
לקחם או כסף. ואם מצאו איש עזר לעני ענשו
אותו קשה.

פעם בא איש עני סדומה וישב ברחוב העיר,
על עין המים.

ותבא נערה אחת, טובת מראה וטובת לב,
לשאב מים מן הבאר והכד על שכמה, ותמלא
כדה. ויאמר העני אל הנערה:

— תני לי מעט מים מכדך פי צמא אני.

ותאמר: שתה, אדוני.

ותורד כדה על ידה ותשקהו.

ויאמר העני:

— זה שני ימים אשר לא בא אכל אל פי ואני

קרב מאד.

ותמהר הנערה לרוץ אל ביתה ותבא לו לקחם

ויאכל.

פרוודור לתורה

וַיִּנְדַּע הַדְּבָר לְשׁוֹפְטִים אֲשֶׁר בְּסֻדּוֹם וַיִּצְוּ לְהַבְיֵא
אֶת הַנְּעָרָה הַהוֹמָתָא לְפָנֵיהֶם וַיִּמְשְׁחוּ אֶת בְּשָׂרָהּ
בְּדָבָשׁ וַיִּצְוּ אוֹתָהּ לְפָנֵי הַדְּבוּרִים.
וַתִּשְׁכָּנָה הַדְּבוּרִים אֶת הַנְּעָרָה וַתִּצְעַק צְעָקָה
גְּדוֹלָה.

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת צְעָקָתָהּ וַיֹּאמֶר:
אֲנֹכִי אֲשַׁחִית אֶת הָעִיר סֻדּוֹם, כִּי אֲנִישִׁיהָ רָעִים
וַחֲטָאִים.

וַיִּמְטֵר ה' עַל סֻדּוֹם אֵשׁ וַתִּשְׂרַף הָעִיר וְכָל
יוֹשְׁבֵיהָ, וְכָל צִמְחַת הָאֲדָמָה.

שאלות

מהו עושה לא נתנו אנשי סדום נדבחה לעני? ואם אחר עזר
לעני מה עשו לו? מי מן הנערות אשר בסדום עזרה לעני?
במה עזרה לו? מי ענש אותה? במה ענשו אותה? מי שמע
צעקתה? מה עשה ה' לסדום?

מגדל בבל

לפני שנים רבות ישבו האנשים בארץ שנער,
בבקעה אחת, וידברו כלם שפה אחת, ויבנו איש
דברי רעהו.

ומלך מלך עליהם ושמו נמרד.

ויהי היום ויאמר נמרד אל האנשים:

הנה ה' יושב בשמים וכל אשר יחפץ יעשה.
פעם יפתח את ארבות השמים וימטר עלינו מבול
מים, ופעם יסגר את ארבות השמים ולא יתן מטר,
והאדמה לא תצמיח לנו לחם. הבה נבנה לנו
מגדל גבוה, וראשו בשמים, ונהיה אם ימטר ה'
עלינו מבול מים וסגרנו בנדינו את הארבות, ואם
לא יתן ה' מטר ועשינו חורים בשמים ונרדו מים
מן הרקיע.

וימצא הדבר הנה חזן בעיני כל האנשים, ויקחו
חמר ויעשו מן החמר לבנים, וישמו את הלבנים
בבבשן וישרפו אותן, ויבנו את המגדל.

פרוזדור לתורה

ויחר לה. ויבל את שפת האנשים ולא הבינו
איש את שפת רעהו.

ויחי באמר איש לרעהו: תן לי מים—וייתן לו
חמר— תן לי חמר— וייתן לו קרדום.

ותהי מריבה בין האנשים ויחדלו לבנות את
המנדל...

על כן קראו לעיר הזאת בקל. כי שם בלל ה'
את שפת כל הארץ.

בקעה עמק valley ארבות חזרים פחלונות. חמר mortar, loam
לבנים bricks בקשן תנור גדול.

שאלות

איפה ישבו האנשים לפנים? בכמה שפות דברו אז
האנשים? האם כל האנשים שבזמננו זה מדברים שפה אחת?
כמה שפות אתה יודע? איזו? מה הנה שם המלך? מה אמר
המלך לאנשים לבנות? מה הוא מנדל? הראית מנדל? למה
להם המנדל? השמעו האנשים לדברי המלך? כמה עשו
לבנים? למה שרפו את הלבנים? מה עשה ה' לאנשים?
היכלו לעבוד וחד אחר שקלל ה' את שפתם? מה קראו
למקום ההוא? מדוע?

פרוזרור לתורה

שֶׁקֶר וְחָמָם

וַיֵּרָא ה' בִּי הָאָרֶץ נִשְׁחָתָה וְהוּא מְלֹאָה חָמָם,
וַיֹּאמֶר ה' אֶל נֹחַ:

רְאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה הִיא נִשְׁחָתָה, וְלִבְּנֵי הַנְּנוּעִי
מִבֵּי־אֵל מִבּוֹל מִיָּם עַל הָאָרֶץ, כָּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִנּוּעוּ.
וְאַתָּה עֲשֵׂה לְךָ תִּבְיָה וּבָאֵת אֶתָּה וְאֶשְׁתַּדֵּךְ אֶל
הַתִּבְיָה, וּמִכָּל הַחַי תָּבִיא לְךָ אֶל הַתִּבְיָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם,
אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ.

וַיַּעַשׂ נֹחַ כֵּן.

וַיָּבֵא שֶׁקֶר אֶל הַתִּבְיָה וַיֹּאמֶר לוֹ:
אָנָּה, הִבִּיאֵנִי נָא אֶל הַתִּבְיָה.
וַיַּעַן נֹחַ וַיֹּאמֶר לוֹ:

הֵן רְאִיתָ כִּי מִכָּל הַחַי בָּאוּ אֶל הַתִּבְיָה שְׁנַיִם
שְׁנַיִם, וְאַתָּה לְבִדְּךָ, לְךָ לְךָ וּמִצְאָתָ לְךָ בְּיָדְךָ וּגְוֹג
מִמִּינְךָ.

וַיִּלֶּךְ שֶׁקֶר לְבַקֵּשׁ לוֹ בְּיָדְךָ וּמִצְאָ אֶת חָמָם,
וַיֹּאמֶר שֶׁקֶר לְחָמָם: עוֹד מֵעַט וְיִרְדַּע מִבּוֹל עַל

פרוודור לתורה

הָאָרֶץ וְאֵנִי יָרָא פֶּן אָמוֹת בְּמִים. הִחְפִּץ אֶתָּה לְבֹא
אֵתִי אֶל הַתְּבָה?

וַיֹּאמֶר לוֹ הָמָס:

וּמָה תִּתֵּן לִי אִם אֵלֶיךָ אֲתִיךָ?

וַיֹּאמֶר שֶׁקֶר:

כָּל הָרְכוּשׁ, כְּסֶפֶךָ וְזָהָב אֲשֶׁר אֶקְבֹּץ, אֶתֵּן לְךָ.

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵיהֶם אֶל הַתְּבָה.

וַיְבַרְכֵהָ שֶׁקֶר אֶת כָּל חַיֵּי אֲשֶׁר בַּתְּבָה וַיִּאָּסֶף

רְכוּשׁ גָּדוֹל.

וַיְהִי אַחֲרַיִם הַמַּבּוּל וְהָאָרֶץ יִבְשָׁה, וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו

וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מִן הַתְּבָה. גַּם כָּל הַחַיָּה, הָרֶמֶשׂ וְכָל

הָעוֹף יָצְאוּ מִן הַתְּבָה.

וַיֵּצֵא גַם שֶׁקֶר וַיְחַפֵּץ לְקַחַת אֶת הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר

לוֹ וְהִנֵּה אֵין לוֹ דָּבָר.

וַיֹּאמֶר אֶל הָמָס:

אֵיךְ רְכוּשִׁי?

וַיַּעַן הָמָס וַיֹּאמֶר:

פרוודור לתורה

הלא אמרת לי כי את כל הרכוש תתן לי.
אנכי לקחתי אותו.
ויגיד שקר משם הלך ובכה.

חָמָס גּוֹלָה robbery יִגִּיעַ יָמוּת.

שאלות

איך היתה הארץ אז? הנתנו נדבות לעניים? ההיו האנשים טובים? אם איש חזק ראה כסף או זהב ביד איש חלש מה עשה? הניח רשות לעשות כד? מה חפץ ה' להביא על הארץ? את מי לא חפץ להמית במבול? מדוע? מה אמר לו לעשות? את מי צנה לו להביא אל התבה? במה מכל מין? למה צנה ה' להביא אל התבה שנים מכל מין? מי חפץ לבא אל התבה? למה חפץ שקר לבא אל התבה? הנתן לו נח לבא? מדוע לא? מי הם בני מינו של שקר? את מי בקש לבא וחד אתו? החפץ חמס ללכת אתו? באיזה תנאי? מה קבע שקר בתבה? איך קבע את הרכוש? ההיה לו הרכוש באשר יצא מן התבה? מי לקח אותו?

אֲבָרְהָם בְּכַבְשָׁן הָאֵשׁ

לפני שנים רבות לא ידעו האנשים את ה'
ויאמינו בפסילים.

ותרה, אבי אברהם, האמין גם הוא בהם.
אך אברהם ידע את ה' וישבר את הפסילים.
וישמע המלך נמרד את הדבר הנה ויצו לשרף
את אברהם באש.

ויעשו אש גדולה בכבשן שלשה ימים ושלשה
לילות.

ויעל מן הכבשן עשן גדול מאד.
ואחר שלשה ימים השליכו את אברהם אל
הכבשן.

ויאספו אנשים רבים לראות את הדבר הנה.
ויעש ה' את לפידי האש לעצים. והעצים עשו
פרי נחמד למראה וטוב למאכל. ויתהלך אברהם
בתוך הכבשן שלשה ימים ושלשה לילות וישר
שירים לה'.

פרוודור לתורה

וַיֵּרָא הַמַּלְאָךְ נִמְרֹד הַדְּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר לְאַבְרָהָם:
רוּאָה אָנֹכִי כִּי ה' שׁוֹמֵר אוֹתְךָ. צֵא מִן הַכְּבָשָׁן.
וַיֵּצֵא אַבְרָהָם מִן הַכְּבָשָׁן וַיֵּתֵן לוֹ הַמַּלְאָךְ מַתָּנוֹת
וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם.

שאלות

במה האמינו האנשים לפני שנים רבות? מה עשויים
הפסילים? למי התפללו האנשים לפנים? הראית פסל?
איפה? מה עשה אברהם לפסילים אשר בבית אביו? מה
צוה המלאך לעשות לאברהם? במה ימים בערה האש בכבשן?
הנשרף אברהם בכבשן? מדוע לא? מה עשה נמרד?

האוצר

איש אחד הנה בארץ, ויהי עובד אדמה, ויאכל
לחמו בנעת אפיו.

ויקן האפר ויחלה, ויקרא לבניו ויאמר להם:
אנכי הולך בדרך כל הארץ, ואתם ידעתם כי
אין לי לא כסף ולא זהב. אין לי כל רכוש, האדמה
היא רכושי, והאדמה הזאת תהיה לכם לירושה.

פרו?דור לתורה

אך מפני אבי שמעתי פי באדמה הזאת טמון
אוצר. יודע אנכי איפה הוא טמון, פי אבי הראה
לי את המקום, אך לכם לא אנלה. חרשו את
האדמה היטב, עבדו בנעת אפים, ומצאתם את
האוצר והנה לכם עשר רב.
וימת הנקן.

ויחרשו הבנים את האדמה היטב ויחפרו במערה
בכל מקום ולא מצאו דבר.

ויאמרו האחים איש אל רעהו:

הנה לא מצאנו דבר ולמה זה עבדנו? נודע נא
את האדמה ולא תהיה עבודתנו לשוא.

ויזרעו את האדמה ותתן יבול רב, וימכרו את
היבול ויהי להם פסף רב.

ויאמרו האחים איש אל רעהו:

הנה האוצר אשר מצאנו.

וימן היום הוא והלאה חרשו וזרעו אדמתם
בחריצות ותתן להם יבולה ויעשו עשר רב.

פרוודור לתורה

שאלות

מה עוב האפר לבניו? מה הנה טמון באדמה, לפי דברי
האב? הבאמת הנה שם אוצר? ומדוע אמר להם פי יט אוצר
באדמה? מדוע לא אמר להם איה מקום האוצר? המצאו
בניו את האוצר? ההביאה להם עבודתם תועלת? איזו
תועלת? העבדו קשה? מה על גוף האדם בשהוא עובד קשה
וחם לו? מה היא "עבודה בועת אפים", קשה או קלה?

ברית השנורים

ארבעה שנורים ברתו ברית לאמר:

רעים נהיה כל הנמים, יחד נרעה, יחד נשכב

לנוח ויחד נצא לעבודה ולא נפרד.

ויעשו כן.

נארי אחד ראה את השנורים ויחפץ לטרף

אותם, אך לא יכל, כי שמרו את הברית אשר

ברתו ולא נפרדו אחד מן השני. ויירא הארי מפני

השנורים ומפני קרניהם.

פרוזדור לתורה

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר שׁוּר אֶחָד אֶל רַעְיוֹ:

שָׁם בְּבִקְעָה מְרֻעָה טוֹב, גֵּרָד נָא שָׁמָּה אֶל

הַבִּקְעָה.

וַיֹּאמֶר הַשְּׁנִי:

לֹא, הַדָּשָׁא אֲשֶׁר בְּבִקְעָה לֹא יִמָּצֵא חֵן בְּעֵינַי.

נַעֲלָה נָא בְּהָר, שָׁם נִמָּצֵא דָשָׁא טוֹב וְרַעִינוּ שָׁם.

וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִישִׁי:

לֹא אֶחָפֶז לַעֲלוֹת בְּהָר, הָעֵשֶׁב הַגָּדֹל בְּמָקוֹם

הַזֶּה יִנַּעַם לִי.

וַיַּעַן הָרְבִיעִי וַיֹּאמֶר:

וְאַנְכִי אִמָּצֵא לִי מְרֻעָה טוֹב שָׁם, עַל יַד הַמַּעְיָן.

מִן הָעֵשֶׁב אֲבֹל וּמִן הַשִּׁקָּת אֲשִׁתָּהּ.

וַיְהִי רִיב בֵּין הַשְּׁוֹרִים וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת הַבְּרִית אֲשֶׁר

כָּרְתוּ, וַיִּלְךְ לּוֹ כָּל אֶחָד אֶל מָקוֹם אַחֵר לְרַעוֹת.

הָאֶחָד יָרַד אֶל הַבִּקְעָה, הַשְּׁנִי עָלָה עַל הָהָר,

הַשְּׁלִישִׁי עָמַד לּוֹ בְּמָקוֹמוֹ וְהָרְבִיעִי הִלְךְ לּוֹ אֶל

הַמַּעְיָן.

וַיֵּרָא הָאָרִי בִּי הָרַעִים נִפְרְדּוּ וְכָל אֶחָד רוּעָה

פרוודור לתורה

לְבַדּוֹ וְלֹא יָרָא עוֹד מִפְּנֵיהֶם, וַיֵּרֶד אֶל הַבְּקָעָה
וַיִּתְנַפֵּל עַל הַשּׁוֹר וַיִּטְרַף אוֹתוֹ, כִּי לֹא יָכַל לְהִלָּחֵם
לְבַדּוֹ עִם הָאָרִי.

וְהַשְּׁנָרִים שָׁמְעוּ אֶת קוֹל רַעַם הַשּׁוֹר הַגּוֹעָה
וְקוֹרָא לְעֹזְרָה, אֲדָּךְ לֹא יָכֻלוּ לְעֹזוֹר לוֹ עוֹד וַיִּבְרָחוּ
מִשָּׁם אֶל הַרְרֵת וַיִּחַבְּאוּ מִפְּנֵי הָאָרִי.
אִז נִשְׁבְּעוּ לְשָׁמֹר אֶת בְּרִיתָם אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְלֹא
נִפְרְדוּ עוֹד.

שאלות

מָה הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתוּ אַרְבַּעַת הַשְּׁנָרִים? הַבּוֹרְתִים
רַעִים בְּרִית בְּיַנְיָהֶם? הַיֵּשׁ לָךְ רַעִים טוֹבִים? הַכְרַתְּ בְּרִית
עִמָּהֶם? מָה הֵם דְּבַרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתָם? הַהִבְיָאָה לָהֶם
הַבְּרִית תּוֹעֵלָת? מָה הִיא הַתּוֹעֵלָת? מִפְּנֵי אִיזוֹ סָבָה נִפְרְדוּ
הַשְּׁנָרִים? הַחֵיטִיבוּ לַעֲשׂוֹת? מָה הָרַעָה אֲשֶׁר יִצְאָה לָהֶם?
מִדּוּעַ לֹא יִצְאוּ לְעֹזְרַת רַעַם?

הַעֲלִים וְהַשְׁרָשִׁים

בְּפָרְדֵם אֶחָד עָמַד עֵץ וַיִּתּוֹךְ יָפָה.
וַיִּפְרֹץ רִיב בֵּין הַעֲלִים וּבֵין הַשְׁרָשִׁים.
הַעֲלִים אָמְרוּ:

— מַה יִּבְאֶהבוּ הָאֲנָשִׁים אוֹתָנוּ! בְּצַלְנוּ יְנוּחַ הָאֶבֶר
הַעוֹבֵד בְּנוֹעַת אֶפְיוֹ וְכָל אִישׁ עֵינָהּ וַיִּגַּע. כָּל הַיּוֹם
יִשְׁחָקוּ הַיְלָדִים עַד כִּי יִיעָפוּ וְאִזּוּ יָבֹאוּ וַיִּשְׁכְּבוּ עַל
הַדָּשָׁא תַחְתֵּינוּ וַיְנוּחוּ. כָּל הַיּוֹם תִּרְחַפְנָה הַצַּפְרִים
בְּאוֹר וּבְעָרֵב תִּשׁוּבְנָה אֶל קַנְיָהֶן אֲשֶׁר בָּנוּ בִּיגְנוּ
לְנוּחַ. אֲנַחְנוּ טוֹבִים וּמוֹעִילִים!

— בָּנִים כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם — נִשְׁמַע קוֹל
מֵאֶרֶץ — אֵךְ אַל נָא תִשְׁכְּחוּ אוֹתָנוּ.
וַיִּשְׁאַלוּ הַעֲלִים:

— אֵתְכֶם? מִי אַתֶּם?

וַיִּשְׁמַע קוֹל:

— אֲנַחְנוּ הַשְׁרָשִׁים. אֲמַנֵם בְּאֶדְמָה אֲנַחְנוּ וְאִין
רוּאָה אוֹתָנוּ, אֵךְ מֵאִין יִקַּח הַנּוֹעַ מְזוּזָה? מֵאֵתָנוּ.

פרוודור לתורה

בכוא עת החֶרֶף תִּגְנֹעוּ אִתְּם הָעֲלִים וּנְפֹלְתֶם אֶרְצָה—
אֲדָ אֲנַחְנוּ לֹא נִירָא חֶרֶף וְקוֹר, וְעָלִינוּ וְשָׁעַן הָעֵץ.
לוֹ גְּנֹעְנוּ אָנוּ וְגְנֹעַ גַּם תִּגְנֹעַ גַּם אִתְּם לְעוֹלָם.

שאלות

איפה עמד עץ הנוח? בין מי פרח הריב? איפה הם
שרשי העץ? מה יוצא מן השרש? מתי נוֹפְלִים הָעֲלִים מֵעַל
הָעֵצִים? מתי יגדלו עלים חדשים? למה יבאו אנשים בקוץ
לשבת תחת העץ? מתי יש געה על גוף האיש? מה עושות
הצפרים כל היום? איפה הן מרחפות? במה הן מרחפות?
היכול גם ילד לרחף? מדוע לא? איפה הן בונות להן את
הקנים? האם התגאו העלים? במה? ומה ענו להם השרשים?
מי צדק?

רשימת מלים לדוגמה

רשימת מלים מכמה פרקים שב"בראשית" שידיעתן דרושה להבנת אותם הפרקים והיכן הן מצויות בספר „פרוזדור לתורה“.

(מן הרשימה הזאת אפשר להקיש על שאר הפרקים)

	רדה		בראשית פרק א
9	עפר	דף	
9	נפח	26	בראשית
9	זכר	25	ברא
9	נקבה	25	תהו
30	ברך	25	בהו
	כבש	25	חשך
9	עוף	4	תהום
		52	רחף
	בראשית פרק ב	25	אור
דף		11	הבדל
	כלה	24	יום
	צבא	11	לילה
6	שבת	25	ערב
6	מלאכה	25	בקר
	קדש	11	רקיע
3	נמע	23	מקום
3	נחמד	28	יבשה
3	מאכל	28	מקוה
	ערום	33	דשא
	התבושש	20	עשב
		3	פרי
	בראשית פרק ג	45	מין
דף			ממשלה
16	נחש		שרץ
24	ערום	9	בהמה
7	נגע	9	חיה
52	עלה	4	צלם
3	תאנה	24	דגה
3	הגורה	25	יצר

52	קן
	כפר
	צהר
43	גוע
49	ברית

בראשית פרק ח

דף	
	הסכר
	שכך
34	הכלא
32	גשם
32	יונה
50	מעין
33	מנוח
33	כף רגל
52	עלה
14	זית
13	רמש
	קלל
	יצר
48	זרע

בראשית פרק י

דף	
41	שפה
	קדם
50	בקעה
41	לבנה
41	שרף
41	מגדל
	הבצר
	זמם
41	בלל

32	התחבא
	השא
	ארור
66	גחון
	כתנת

47	זעה
	עצב
22	גרש
	השכן
	כרוב

23	להט
	חרב
	התהפך

19	ילד
20	רועה
20	צאן
20	עובד
25	מנחה
	שעה

6	הרה
18	הרג
22	נוע
22	עון
	אות

32	בכור
----	------

בראשית פרק ו

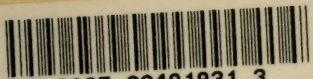
דף	
	תולדות
5	צדיק
5	תמים
43	השתת
36	המם
43	תבה

3 9097 00491931 3

